

Apstiprināta ar 30.06.2016.
Alūksnes novada domes lēmumu Nr.212

Alūksnes pilsdrupu attīstības stratēģija

2016. – 2026.

2016

Satura rādītājs

Ievads.....	2
1. Esošās situācijas raksturojums.....	3
1.1 Ša vēsturiska uzziņa.....	5
1.2 Līdzšinējie darbi.....	9
1.3 Alūksnes pilsdrupu darbības pilnvarojums.....	11
1.4 Alūksnes pilsdrupu vadības modeļa un organizatoriskā struktūra.....	11
1.5 Finanšu un administratīvā kapacitāte.....	14
2. Misija – attīstības mērķis.....	16
2.1 Misija.....	16
2.2 Vīzija.....	16
2.3 Mērķis.....	17
2.4 Vērtības.....	17
2.5 Funkcijas.....	17
3. SVID analīze.....	20
4. Alūksnes pilsdrupu attīstības virzieni un prioritārie uzdevumi.....	22
5. Plānotās darbības rezultāti.....	26
5.1 Kultūras mantojuma objekta raksturojums.....	35
5.2 Noslogojuma un apmeklētāju skaita raksturojums un finanses.....	37
5.3 Prioritāro objektu finansiālā patstāvība.....	40
6. Publicitāte.....	42
7. Alūksnes pilsdrupu ilgtspēja.....	44
Izmantotie informācijas avoti.....	45

IEVADS

Alūksnes pilsdrupu attīstības stratēģija 2016. - 2026. gadam (turpmāk – stratēģija) ir viduslaiku pils teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi un attīstības prioritātes līdz 2026.gadam.

Stratēģija ir izstrādāta ar mērķi saglabāt, aizsargāt un attīstīt Alūksnes pilsdrupas, kā nozīmīgu kultūras mantojumu, attīstīt esošās funkcijas un piedāvāt jaunradītus pakalpojumus ilgtspējīgai pils un apkārtējās teritorijas attīstībai, kas veicinās apmeklētāju skaita pieaugumu un vairākdienu tūrisma attīstību novadā.

Alūksnes pilsdrupas ir Alūksnes pilsētas vēsturiskā centra (valsts aizsargājamais kultūras piemineklis Nr.7424) nozīmīgs kultūrvēsturiskais mantojums, kuru atjaunojot un labiekārtojot veidotos unikāla vide, kas apvieno vēstures, kultūras, dabas vērtības un rada iespējas attīstīt radošo uzņēmējdarbību, pakalpojumus, tūrismu un amatniecību.

Alūksnes pilsdrupām, kā nozīmīgam kultūrvēsturiskajam objektam, piemīt augsts sociālekonomisks potenciāls. Izstrādājot stratēģiju un tās uzstādījumus, ievērots pēctecības un savstarpējās saskaņotības princips ar Alūksnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2012. - 2030. gadam noteiktajiem attīstības mērķiem un prioritātēm. Tā ir saskaņota ar Alūksnes novada attīstības programmas 2011. - 2017., Alūksnes novada rīcības plāna 2015. - 2017. gadam izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem. Alūksnes novada pašvaldības attīstības plānā kā nozīmīga prioritāte izvirzīta konkurētspējīgas vides veidošana un tautsaimniecībai nozīmīgu tūrisma objektu attīstība, akcentu liekot uz kultūrvēsturiskā mantojuma objektiem, kuru darbībā paredzēts izmantot jaunas, inovatīvas metodes un formas, nodrošinot, piemēram, savā nozarē nozīmīgu informācijas, profesionālo funkciju veikšanu, vienlaikus panākot šīs darbības vietējo atpazīstamību un nozīmīgumu Eiropas un pasaules mērogā.

Alūksnes pilsdrupu attīstības virzienus nosaka arī Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, kur viena no prioritātēm minēta Latvijas kultūras telpas saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana ar mērķi saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi. Kā viens no ilgtermiņa rīcības virzieniem minēta radoša vide, kas uztur kultūras daudzveidību, vienlaicīgi saglabājot kultūrvēsturisko mantojumu, tieši un netieši atbalsta eksperimentus un jaunu produktu radīšanu, līdz ar to veidojot pateicīgu augsni kultūras un radošās industrijas attīstībai.

Izstrādātā stratēģija novada pašvaldībai un iedzīvotājiem uzskatāmi attēlos telpisku priekšlikumu Alūksnes pilsdrupu un apkārtējās teritorijas pakāpeniskai attīstībai, tādejādi izveidojot to par vienu no nozīmīgākajiem kultūrvēsturiskā mantojuma objektiem novadā ar daudzveidīgu un unikālu kultūras, atpūtas un brīvā laika pavadīšanas piedāvājumu, kas izceļ novada un reģiona identitāti.

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Alūksnes pilsēta atrodas Latvijas Ziemeļaustrumos, Alūksnes augstienē, Alūksnes ezera krastā. Viena no nozīmīgākajām pilsētas vietām ir Pilssala (citkārt saukta – Marijas sala), kas atrodas Alūksnes ezera Alūksnes līcī. Tā ir svarīga pilsētas teritorija, kas publiski pieejama visiem pilsētas iedzīvotājiem un viesiem, kā pilsētas rekreācijas, kultūras un atpūtas pasākumu zona. Salas novietojums pilsētas kontekstā ir ļoti izdevīgs, jo atrodas nelielā attālumā no pilsētas centra, kā arī ērti sasniedzamā attālumā no nozīmīgākajiem pilsētas objektiem.

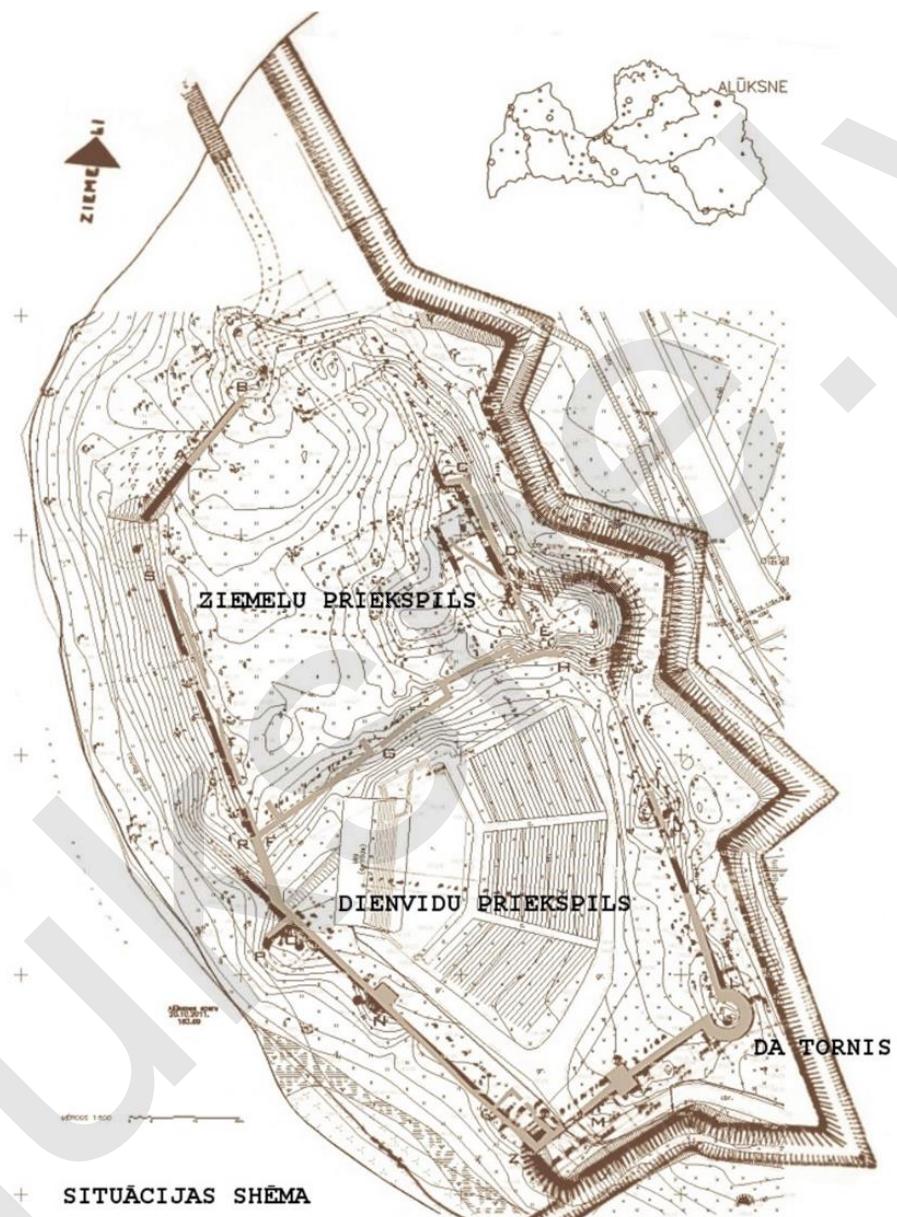

Attēls Nr.1. Alūksnes pilsētas centrs un Pilssala

Pilssalas lielākā vērtība un bagātība ir Alūksnes pilsdrupas. Alūksnes viduslaiku pilsdrupas atrodas uz 9,9 ha lielās Pilssalas un aizņem tās Ziemeļrietumu daļu. **Alūksnes pilsdrupas** ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (valsts aizsardzības Nr.2665), kas reizē ir arī valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis ar nosaukumu **Alūksnes viduslaiku pils** (valsts aizsardzības Nr.157). Objekta adrese „Pilssala”, Alūksne, Alūksnes novads (kadastra

numurs: 3601 016 1301).

Pils uz salas celta 14. gadsimta pirmajā pusē, kā Livonijas ordeņa komtura pils. Pili ar sauszemi savienojis 120 metrus garš koka tilts. Gadsimtu gaitā tā piedzīvojusi gan pārbūves, gan arī pārdzīvojusi vairākus karus. Pils ir drupu stāvoklī kopš XVIII gs. sākuma (pēc 1702. gada), kad tā vairs nav atjaunota pēc karadarbības un ugunsgrēka radītiem postījumiem.

Attēls Nr.2. Alūksnes pilsdrupu teritorija

Pilsdrupu apkārtmūris ietver divas priekšpilis - Ziemeļu priekšpils ap 5500m^2 platībā un Dienvidu priekšpils ap 6500m^2 platībā. Relatīvi labāk saglabājies Dienvidu priekšpils apkārtmūris, sliktākā stāvoklī ir Ziemeļu priekšpils apkārtmūra fragmenti Rietumu pusē un Rietumu torņa mūra daļa. Saglabājušās mazā Rietumu torņa, četrstūrainā Dienvidu torņa, mazā Dienvidu torņa, apalā Dienvidu torņa, kā arī kastelas ārējās sienas daļas.

1.1.ĪSA VĒSTURISKA UZZIŅA

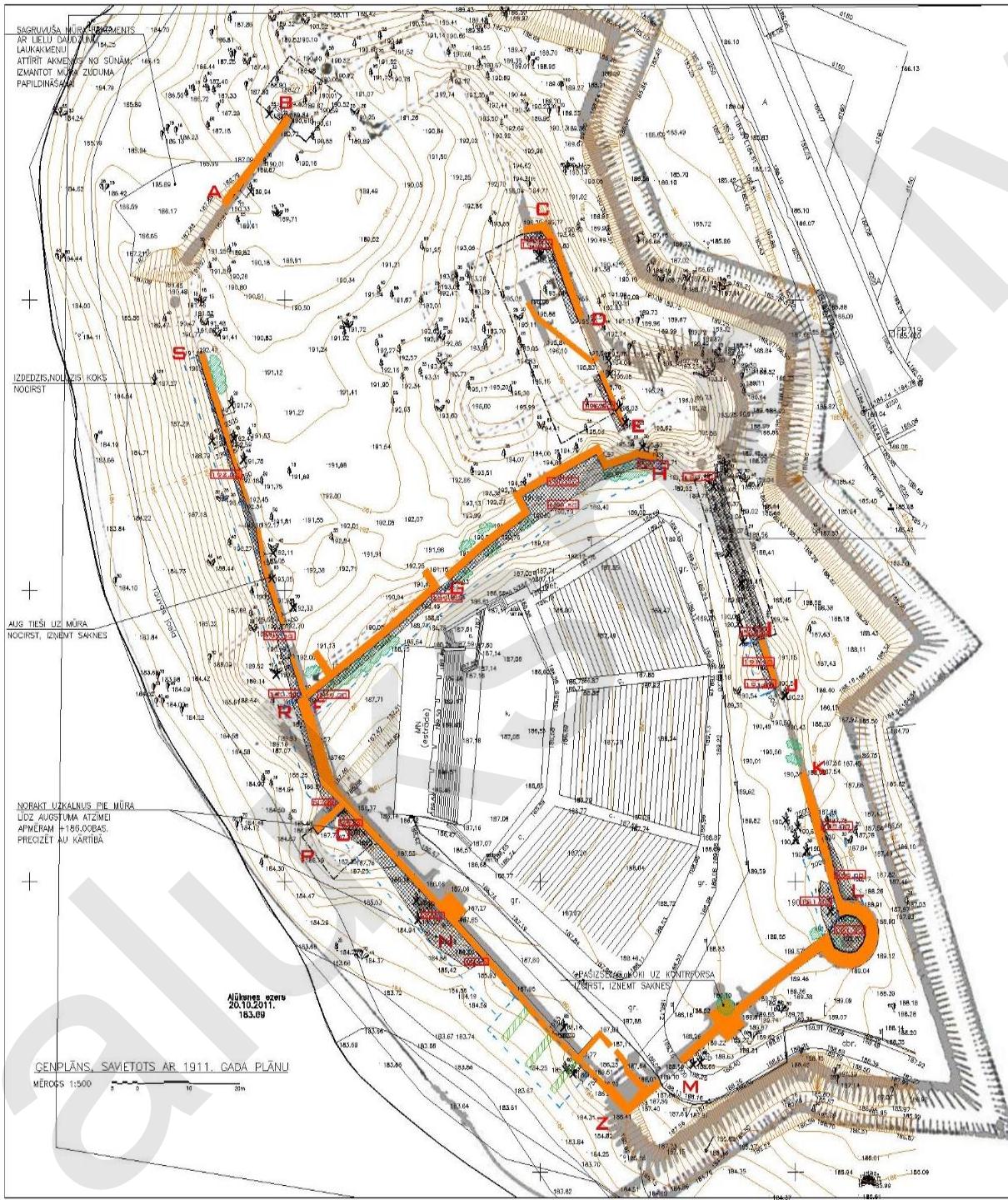
Alūksnes pils vēsturiskajā attīstībā var izdalīt vairākus secīgus periodus:

ORDEŅA PILS (1342.-17.gs. sākums) Alūksnes pils (Marienburg) līdz ar Vastselīnas pils (Frauenburg, vēlāk – Neuhausen) būvniecību, uzsākta 1342. gada 25. martā ordeņa mestra Burharda no Dreilēbenas laikā. Abas pilis bijušas kā vācu ordeņa atbilde 1303. gadā dibinātajam un 1330.gadā spēcīgi nocietinātajam krievu cietoksnim – Izborskai. Alūksnes pils līdz 1560. gadam bijusi Livonijas ordeņa komtura pils. No 1342. līdz 1560. gadam pilī valdījis vairāk nekā 20 komturu un uzturējušās arī citas ordeņa amatpersonas.

PILS - CIETOKSNIS (17.gs.) Livonijas kara laikā 16.gs. beigās - 17gs. sākumā pilī secīgi saimniekoja krievi, poļi un zviedri, līdz 17. gs. sākumā pils nonāca zviedru pakļautībā, kas Alūksnē valdīja 1625. – 1658. gados, un pēc tam 1661./62. – 1702. gados. Zviedru valdīšanas laikā veikta pils aizsardzības sistēmas modernizācija – 17. gs. pēdējos gadu desmitos pa pili tās Austrumu un Dienvidu malās izveidoti Vobāna sistēmas zemes nocietinājumi - valnis ar trīsstūrveida bastioniem. Ap valni bijis ar ezeru savienots grāvis. Tālāk no pils uz Austrumu pusē atradušās divas lauku skanstis - priekšposteņi pils aizsardzībai.

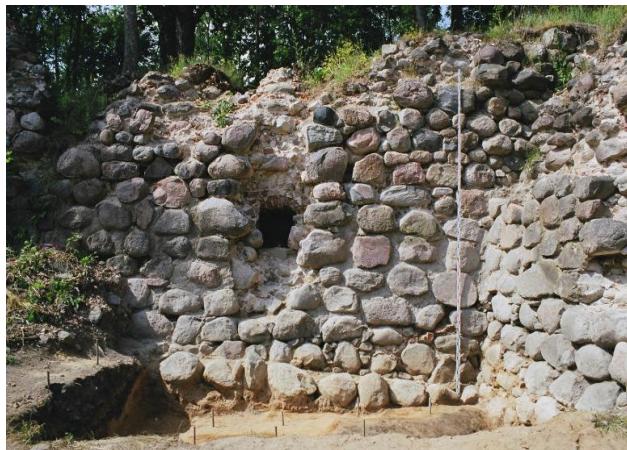
PILSDRUPAS (18.gs. sākums - mūsdienas) Ziemeļu kara laikā, 1702. gada augustā, Alūksnē nonāca ģenerālfeldmaršala B.Šerementjeva komandētais krievu armijas korpuiss. Pili aplenca un pēc desmit dienu ilgas apšaudes ieņēma, taču padošanās brīdī zviedri pili uzspridzināja. Pēc tam krievu karaspēks to pilnībā nopostīja un Alūksnes pils līdz mūsdienām nonākusi drupu stāvoklī. 20.gs.beigās veikti atsevišķi mūru konservācijas un glābšanas darbi. 1950.gados Dienvidu priekšpilī iekārtota brīvdabas estrāde. Pēc 1970.gadā L.Liepas izstrādātā konservācijas projekta, 1974.gadā tika veikta dienvidu priekšpils apkārtmūra konservācija – restaurācija atsevišķos posmos, bet 1977.gadā notika nesaskaņota estrādes celtniecība (pārbūve), kuras laikā Alūksnes pilsdrupās notika vieni no lielākajiem kultūrslāņa postījumiem Latvijas viduslaiku pilīs. Estrādes būvniecības laikā Dienvidu priekšpils ziemeļu malā bez jebkādas izpētes norakts kultūrslānis vairāk nekā 2 m biezumā, atsedzot šķērsmūri starp iekšējo un ārējo priekšpili vairāk nekā 60 m garumā.

Mūsdienās no pils saglabājušies tikai dažāda augstuma ārējie mūru fragmenti un abus pils pagalmus sadalošā vidussiena (skat. Attēlu Nr.3. Virs zemes saglabājušies mūri iezīmēti dzeltenā krāsā).

Attēls Nr.3. Pilsdrupu teritorijas plāns

Pilsdrupu mūru posmi 2016.gada fotofiksācijās:

Sienas posms F-G-H (vidussiena)

Sienas posms I-J

Sienas posms K-L

Apaļais Dienvidu tornis

Sienas posms L-M

Četrstūrainais D tornis

Sienas posms N-F

Sienas posms Z - N

Sienas posms O – N un R torņa siena ar ailu

Sienas posms A – B

Sienas posms C - D

Piekļuve salai šobrīd notiek pa diviem tiltiem - 2015.gadā uzbūvēto Tempļakalna ielas gājēju tiltu, kas savieno Kapsētas pussalu ar Pilssalu, un koka tiltu, kas nodrošina gājēju un automašīnu piekļūšanu Pilssalai no Alūksnes vēsturiskā centra puses.

Dienvidu priekšpils iekšpagalmā ir uzbūvēta brīvdabas estrāde ar trīs tūkstošiem skatītāju vietām, kur regulāri notiek kultūras, mākslas un sabiedriskie pasākumi, kas vienkopus pulcē plašu sabiedrību. Blakus pilsdrupām ir izbūvēts jauns stadions un ierīkoti vairāki pludmales volejbola laukumi. Pilssalas ziemeļu pusē ierīkots mūsdienīgs rotaļu laukums bērniem.

Daļa Alūksnes pilsdrupu mūru patlaban atrodas kritiskā stāvoklī, apdraudot Pilssalas estrādes pasākumu apmeklētājus un iespējamā nogruvumā arī tūristus un vietējos iedzīvotājus. Nedrošās vietas patlaban ir norobežotas ar plāksnēm, kas brīdina ienācējus, ka mūri ir bīstami, taču tas nenovērš draudu iespējamību. Drupas zaudē vēsturiski stāstošo nozīmi. Mūra sienām daudzviet cieši blakus aug koki un krūmi, ar saknēm izcilājot un ārdot mūru konstrukcijas.

Alūksnes novada pašvaldība apzinās šī kultūrvēsturiskā mantojuma nozīmīgumu un jau vairāku gadu garumā veic mērķtiecīgus Alūksnes pilsdrupu izpētes, saglabāšanas un atjaunošanas darbus un ir uzsākusi neatliekamus pilsdrupu mūru konservācijas darbus, kas nākotnē nodrošinās kvalitatīvu un autentisku vēsturisko Alūksnes pilsdrupu mūru saglabāšanu.

1.2.LĪDZŠINĒJIE DARBI

Uz darbības stratēģijas izstrādes brīdi veikti šādi sagatavošanas darbi pilsdrupu atjaunošanai un saturiskās darbības pilnveidei, sk. tabulu Nr.1:

Tabula Nr.1

N.p.k.	Dokumenta / aktivitātes nosaukums	Izstrādes stadija	Izstrādātājs	Finansētājs
1.	Arheoloģiskie pētījumi Alūksnes pils dienvidu priekšpilī	Izstrādāts 2007.gadā	SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa"	Projekta "Trīs cietokšņi" Baltijas jūras reģiona INTEREG III A Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļi, līdzfinansējums – Alūksnes pilsētas pašvaldība

N.p.k.	Dokumenta / aktivitātes nosaukums	Izstrādes stadija	Izstrādātājs	Finansētājs
2.	Arheoloģiskie pētījumi Alūksnes viduslaiku pils vietā	Izstrādāts 2011.gadā	SIA "ARCHEO"	Valsts kultūrkapitāla fonds, līdzfinansējums – Alūksnes novada pašvaldība
3.	Arheoloģiskās izpētes darbi Alūksnes viduslaiku pils teritorijā	Izstrādāts 2014.gadā	SIA "ARCHEO"	Alūksnes novada pašvaldība
4.	Arheoloģiskās izpētes darbi Alūksnes viduslaiku pils teritorijā pie akmens mūra sienas K-L un Dienvidu tornī	Izstrādāts 2015.gadā	SIA "ARCHEO"	Valsts kultūrkapitāla fonds, līdzfinansējums – Alūksnes novada pašvaldība
5.	Arheoloģiskās izpētes darbi Alūksnes viduslaiku pils teritorijā	Izstrādāts 2015.gadā	SIA "ARCHEO"	Alūksnes novada pašvaldība
6.	Alūksnes pilsdrupu konservācijas un restaurācijas būvprojekts	Izstrādāts 2015. gadā	SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa"	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, līdzfinansējums – Alūksnes novada pašvaldība
7.	Alūksnes pilsdrupu arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija	Izstrādāts 2015.gadā	SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa"	Valsts kultūrkapitāla fonds, līdzfinansējums – Alūksnes novada pašvaldība
8.	Alūksnes pilsdrupu akmens mūra sienas K-L konservācija un restaurācija	Izstrādāts 2015.gadā	SIA "AQUA LATVIA"	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, līdzfinansējums – Alūksnes novada pašvaldība
9.	Alūksnes pils attīstības mets	Izstrādāts 2015.gadā	SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa"	Alūksnes novada pašvaldība
10.	Alūksnes pilsdrupu Dienvidu torna pārbūves būvprojekts	Pasūtīts 2016.gadā	SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa"	Alūksnes novada pašvaldība
11.	Alūksnes pilsdrupu Dienvidu torna eksposīcijas dizaina koncepcija un projekts	Izstrādāts 2016.gadā	SIA "MF7"	Alūksnes novada pašvaldība

N.p.k.	Dokumenta / aktivitātes nosaukums	Izstrādes stadija	Izstrādātājs	Finansētājs
12.	Alūksnes pilsdrupu ārtelpas norāžu zīmju dizaina koncepcija un projekts	Izstrādāts 2016.gadā	SIA "MF7"	Alūksnes novada pašvaldība

1.3.ALŪKSNES PILSDRUPU DARBĪBAS PILNVAROJUMS

Alūksnes pilsdrupas ir Alūksnes novada pašvaldības īpašums (valsts nozīmes arhitektūras piemineklis "Alūksnes pilsdrupas", valsts aizsardzības Nr.2665, kas reizē ir arī valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis "Alūksnes viduslaiku pils", valsts aizsardzības Nr.157). Alūksnes pilsdrupu pārvaldes funkcijas veic Alūksnes novada pašvaldības Plānošanas un attīstības nodaļas darbinieks, kam nodots organizēt Alūksnes pilsdrupu saglabāšanu, uzturēšanu un attīstību. Uz esošo brīdi pie pilsdrupu teritorijas attīstības ir piesaistīti Alūksnes novada administrācijas īpašumu nodaļas un Kultūras un sporta nodaļas speciālisti. Alūksnes pilsdrupu ikdienas apsaimniekošanu nodrošina Alūksnes novada pašvaldības aģentūra "Spodra". Aģentūras pienākums ir nodrošināt pilsdrupu teritorijas uzturēšanu, zāles plaušanu, savākšanu un izvešanu, lapu savākšanu un izvešanu, krūmu ciršanu un izvešanu, koku un koku zaru nozāgēšanu un realizāciju. Par pasākumu organizēšanu, aktivitātēm pilsdrupu teritorijā un kultūras mantojuma popularizēšanu ir atbildīga Alūksnes novada pašvaldības administrācijas Kultūras un sporta nodaļa, Alūksnes Kultūras centrs un Alūksnes tūrisma informācijas centrs (TIC).

Lai nodrošinātu optimālu pilsdrupu atjaunošanu un mērķtiecīgu uzturēšanu ilgtermiņā, plānots pilnveidot Alūksnes pilsdrupu pārvaldības sistēmu, kas būs atbildīga par šajā darbības stratēģijā izvirzītā mērķa sasniegšanu un kvalitatīvu uzdevumu izpildi.

1.4.PILSDRUPU VADĪBAS MODEĻA UN ORGANIZATORISKĀ STRUKTŪRA

Alūksnes pilsdrupas ir valsts nozīmes kultūras piemineklis, līdz ar to nekustamā īpašuma uzturēšanas un attīstības plāna īstenošanā nepieciešama reglamentējošo normatīvo aktu ievērošana un saskaņota rīcība. Šis apstāklis būtiski ietekmē pils restaurācijas un atjaunošanas darbus un ievērojami palielina izmaksas.

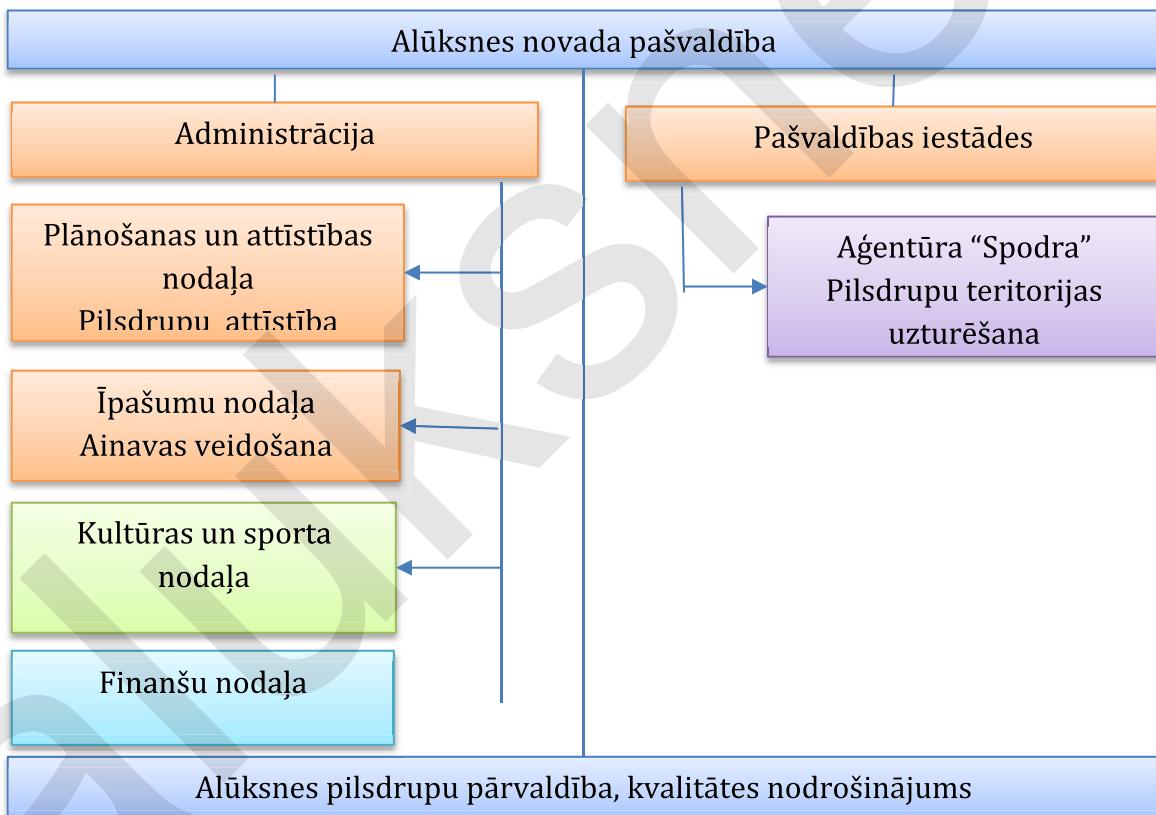
Alūksnes pilsdrupu un apkārtējās teritorijas atjaunošanas nodrošināšanai konkursa kārtībā, atbilstoši publisko iepirkumu procesu regulējošiem normatīvajiem aktiem, tiks izvēlēti atsevišķi pakalpojuma sniedzēji. Dažādu projektu īstenošanas norises un objekta turpmākās darbības kontroles funkcijas tiek deleģētas Alūksnes novada pašvaldības izpilddirektoram, kas var ietekmēt lēmumu pieņemšanu par konkrētiem jautājumiem.

Lai nodrošinātu pilsdrupu attīstībā sasniegto rezultātu saglabāšanu un stratēģijas mērķu sasniegšanu, tiek plānots piesaistīt papildus darbiniekus, kas spētu nodrošināt apsaimniekošanu un saturisko darbību. Atjaunotajā pilsdrupu Dienvidu tornī tiks izveidotas 3 jaunas darbavietas:

- gids – zāles pārzinis, kas atbildēs par Dienvidu torna trīs stāvos izstādīto ekspozīciju, veiks darbu ar apmeklētājiem,
- gids - organizators, kas atbildēs par inovatīviem un radošiem risinājumiem objekta popularizēšanā,
- gids – ēkas uzraugs, kas atbildēs par objekta stāvokli, nodrošinās objekta apkārtējās teritorijas uzkopšanas un saglabāšanas darbu izpildi.

Dienvidrietumu tornī, pēc ekspozīciju telpas izbūves un torna restaurācijas, plānots izveidot 2 jaunas darba vietas.

Visu funkciju izpildei, kas saistītas ar Alūksnes pilsdrupu attīstību, saturisko darbību un apsaimniekošanu esošā administratīvā struktūra attēlota shēmā Nr.1.

Objekta darbības organizatorisko struktūru pamatā veido Alūksnes novada pašvaldības darbinieki:

- Objekta finanšu administrēšana ir novada Finanšu nodaļas kompetence. Darbības nodrošināšanai tiek izmantoti valsts un pašvaldības līdzekļi un fondu līdzekļi.

- Finanšu līdzekļu piesaiste un projektu vadība ir Plānošanas un attīstības nodaļas kompetence.
- Sadarbībā ar Kultūras un sporta nodaļu tiek plānotas un organizētas kultūras norises objektā.
- Alūksnes TIC pilda pilsdrupu popularizēšanas funkcijas, sniedz gidi pakalpojumus.
- Alūksnes pilsdrupu teritorijas attīstības un ainavas veidošanas funkcijas pilda Īpašumu nodaļas speciālisti un ainavu arhitekts.
- Aģentūra "Spodra" pilda pilsdrupu teritorijas uzturēšanas funkcijas.

Alūksnes pilsdrupu attīstības jautājumi ir saistīti ar finanšu instrumentu piesaisti un iecerēto arheoloģiskās izpētes un izstrādāto būvprojektu realizāciju. Šobrīd šos jautājumus veiksmīgi risina Alūksnes novada pašvaldības administrācijas Plānošanas un attīstības nodaļas speciālisti – projektu vadītāji.

Pilsdrupu saturiskās darbības jautājumi ir saistīti ar pienākumiem nodrošināt daudzveidīgu pakalpojumu klāstu pilsdrupu teritorijā un ar to saistītās apkārtnes aktivitātes, piemēram, tūrisma kuģītis, novada tūrisma maršruti, utt. Šobrīd šos jautājumus veiksmīgi risina Alūksnes novada pašvaldības administrācijas Kultūras un sporta nodaļas speciālisti. Pilsdrupu saturiskās darbības atbildība ir saistīta arī ar pilsdrupu popularizēšanu, kuru nodrošina Alūksnes TIC. Paaugstinot pilsdrupu saturiskās darbības efektivitāti, pakāpeniski plānots piesaistīt tūrisma speciālistus: gidus, pasākumu koordinatorus, uzraugus.

Pilsdrupu apsaimniekošanas jautājumi saistīti ar pienākumiem nodrošināt pilsdrupu teritorijas ikdienas uzturēšanas darbus un veikt apsaimniekošanas pasākumus pilsdrupu infrastruktūras, stādījumu un labiekārtojuma atjaunošanai un uzstādīšanai. Šobrīd šos jautājumus risina Alūksnes novada pašvaldības aģentūra "Spodra".

Alūksnes pilsdrupu teritorija apmeklētājiem ir publiski pieejama visu diennakti bez ierobežojumiem. Aktivitātes, kas ir saistītas ar pilsdrupu apskati gida pavadībā, kā arī papildus informācijas iegūšanu, saistītas ar pilsdrupu teritorijā organizētiem pasākumiem tiks nodrošinātas atjaunotā Dienvidu torna telpās. Atsevišķos pasākumos, kur programma plānota arī pēc Dienvidu torna darba laika, tiks organizēta lokāla administrācijas telts pilsdrupu teritorijā vai Pilssalā netālu no pils.

Pilsdrupu Dienvidu torna telpās plānots organizēt dažādas izglītojošas programmas. Plānota mērķtiecīga sadarbība ar skolām, nodrošinot mūsdienīgu un atraktīvu piedāvājumu, kas papildina apgūto klasē. Tiks izstrādāts metodisks materiāls *Stunda eksposīcijā*, kur plānota vēstures, ģeogrāfijas utt. sasaiste ar vispārizglītojošo skolu programmām, īpaši ievērojot, ka Kultūras ministrijas un Izglītības ministrijas paspārnē pašlaik notiek darbs pie "Kultūras skolas somas" projekta izstrādes, kuru plānots ieviest 2018.gadā. Piedāvājums izstrādājams saskaņā ar vispārizglītojošo skolu mācību priekšmetu satura standartiem un vadlīnijām. Paredz, ka šāda mācību stunda eksposīcijā ir līdzvērtīgs stundas skolā aizvietotājs.

Plānots, ka atjaunotais Alūksnes pilsdrupu Dienvidu tornis apmeklētājiem būs pieejams tūrisma sezonā no maija līdz oktobrim, katru dienu no plkst.10.00 līdz 19.00.

Pilsdrupu teritorija apmeklētājiem būs pieejama 365/366 dienas gadā.

1.5.FINANŠU UN ADMINISTRATĪVĀ KAPACITĀTE

Galvenie ar pilsdrupu teritorijas attīstību saistītie finanšu izdevumi būs pakārtoti valsts un pašvaldības deleģēto funkciju izpildei un saimnieciskai darbībai. Plānoti šādi finanšu izdevumi:

- ar pilsdrupu atjaunošanu saistītie izdevumi (galvenokārt, ES un Valsts finanšu instruments ar Alūksnes novada pašvaldības līdzfinansējumu);
- atjaunoto pilsdrupu apdrošināšana;
- darbinieku atalgojums;
- ar pasākumu un dažādu aktivitāšu organizēšanu saistītie izdevumi (semināri, konferences, plenēri, u.c.);
- elektroenerģijas patēriņa (atjaunotā Dienvidu torņa, Dienvidrietumu torņa un pilsdrupu apgaismojuma) izmaksas;
- Pilsdrupu teritorijas ikdienas apsaimniekošana (atkritumu savākšana, celiņu uzturēšana);
- Pilsdrupu labiekārtojuma elementu ikdienas uzturēšana (apkope un remonts);
- mārketinga aktivitāšu un publicitātes pasākumu izdevumi.

Galvenie ar pilsdrupu attīstību saistītie finanšu ienākumi būs pakārtoti valsts un pašvaldības deleģēto funkciju izpildei un saimnieciskai darbībai. Plānoti sekojoši finanšu ienākumi no:

- Dienvidu torņa Dienvidrietumu torņa ekspozīcijas apmeklējumiem;
- Pilsdrupu teritorijā rīkotu izglītojošu, popularizējošu semināru, plenēru, konferenču apmeklējumiem;
- izglītojošiem maršrutiem, programmām, ekspedīcijām gida pavadībā;
- audiogida nomas;
- Pilsdrupu teritorijas nomas individuālo pasākumu organizēšanai;
- īpašo pilsdrupu suvenīru, informatīvo materiālu, piemēram, kalendāru, fotoalbumu ar pilsdrupu attēliem tirdzniecības.

Kontrole par uzdevumu izpildi tiek realizēta Alūksnes novada pašvaldības nolikumā paredzētajā pakļautības kārtībā. Darbības finansēšana pilsdrupu teritorijā notiek Alūksnes novada pašvaldības budžetā apstiprināto finanšu līdzekļu ietvaros. Papildus finansējums piesaistāms piedaloties projektu konkursos, saņemot mērķdotācijas, dāvinājumus u.c. Projektu realizācijas gaitā procesos iesaistāmi citu Alūksnes novada domes struktūrvienību speciālisti.

Savas darbības ietvaros pilsdrupu teritorijā būs iespējams organizēt pakalpojumus gan privātpersonām, gan juridiskām personām, gan valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī sabiedrībai kopumā. Alūksnes novada pašvaldība, kā pasākumu organizētājs un koordinators, papildus maksas pakalpojumiem piedāvās arī šādus bezmaksas pakalpojumus:

- profesionālas konsultācijas;
- ikgadējos Alūksnes novada pašvaldības publiskos pasākumus;
- Dienvidu torņa ekspozīcijas apmeklējumus pirmsskolas vecuma bērniem, bērnu namu audzēkņiem, personām ar invaliditāti un viņu pavadoņiem, ekskursiju grupu vadītājam, Latvijas muzeju darbiniekiem, un citām sabiedrības grupām saskaņā ar apstiprināto cenrādi.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus pilsdrupu izpētes un atjaunošanas darbus, kā arī veiktu pilsdrupu popularizēšanu ne tikai valsts, bet arī starptautiskā līmenī tiks veicināta sadarbība ar Alūksnes un Apes novada fondu, stiprinot sadarbību ar Latvijas Republikas Kultūras ministriju, radošajām apvienībām, piesaistot augsti kvalificētus speciālistus un dažādus finansu instrumentus.

2.ALŪKSNES PILSDRUPU MISIJA – ATTĪSTĪBAS MĒRKIS

Līdzās ekonomikas izaugsmei, sociālai iekļautībai un vides līdzsvarotai attīstībai, kultūra pasaulē tiek atzīta par ilgtspējīgas attīstības ceturto pīlāru. Lai veicinātu maksimāli efektīvu kultūras ietekmi un stimulētu tās piensumu citu nozaru attīstībā, svarīgi celt kultūras pašas vērtību un nozīmi sabiedrībā (Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam „Radošā Latvija”).

Kultūras mantojums ir katras tautas, un katras novada garīgā un intelektuālā bagātība, dzīvās pagātnes un tradīciju liecības, kuru nozīmības apzināšanās un atbildība par to saglabāšanu ir pamats humānai un harmoniskai attīstībai.

Cilvēks vienmēr ir gribējis dzīvot un strādāt ērtā, racionālā, estētiski augstvērtīgā vidē, kas iedvesmo, papildina, rada noskaņu vietā, kurai ir pagātne. Katrs laika periods atstāj pēdas telpā - savus pieminekļus, ar to telpa klūst bagātāka. Kultūras mantojums nedrīkst klūt par dogmu, bet cilvēka dzīves kvalitātes dēļ to nedrīkst arī ignorēt. Kultūras mantojums ir cilvēku un cilvēces visu sasniegumu kopums - milzīgs, bieži nenovērtēts spēks un enerģija, ko efektīvi iespējams izmantot vietas attīstībai.

Telpa, kurā mēs dzīvojam, nav sastingusi, tā nemitīgi attīstās. Augstākā vērtība kultūrvēsturiskajā vidē ir tikai oriģinālam. Zaudējot oriģinālu, sabiedrība zaudē mantojuma daļu, ko nav iespējams atgūt. Kultūrvēsturisku objektu uzslānojumi – iepriekšējo laiku kvalitatīvi pārveidojumi, atsevišķu elementu zudumi, bojājumi un dabiskais nodilums – arī ir savā laika liecība un kultūrvēsturiska vērtība.

2.1.MISIJA

Alūksnes pilsdrupu misija ir saglabāt, aizsargāt un nodrošināt unikālā kultūrvēsturiskā mantojuma autentisku saglabāšanu nākamajām paaudzēm un pieejamību novada kultūrvides dažādošanai, iedzīvotāju sociālā un ekonomiskā kapitāla veidošanai.

2.2.VĪZIJA

Vīzija - pabeigta Alūksnes pilsdrupu konservācija, restaurācija un atjaunošana, saglabātas un eksponētas visas pils autentiskās vērtības un vēsturiskais siluets ainavā.

Alūksnes pilsdrupas iekļautas tūrisma maršrutos, ir starptautiski atpazīstamas un plašsaziņas līdzekļos ērti pieejamas. Pilsdrupas tiek regulāri popularizētas caur izglītojošiem, radošiem, inovatīviem kultūras pasākumiem. Alūksnes pilsdrupas kā nozīmīgs kultūrvēsturiskais mantojums tiek atbilstoši uzturēts un attīstīts, aizsargājot un saglabājot to autentisko vērtību. Aktivitātes pilsdrupu teritorijā uzlabojušas reģiona dzīves kvalitāti un ir radījušas vidi mazo uzņēmumu attīstībai.

2.3.MĒRKIS

Mērkis ir atjaunot valsts nozīmes arhitektūras pieminekli Alūksnes pilsdrupas, lai sekmētu to atpazīstamību un ekonomisko izaugsmi Latvijas un starptautiskā mērogā, veidojot to par kultūras mantojuma un tūrisma centru, izmantojot modernas tehnoloģijas un inovatīvus informācijas nodošanas veidus, piesaistot kultūrtūristus un radot jaunas darba vietas, bagātinot iedzīvotāju garīgo dzīvi, nodrošinot kultūras mantojuma saglabāšanu un tā aprūpes pieredzes tālaku pārmantojamību.

2.4.VĒRTĪBAS

Pils kompleksā var izcelt šādas galvenās arhitektoniski mākslinieciskās vērtības, kuras saglabājamas tālākā attīstības gaitā:

- AINAVISKĀ VĒRTĪBA. Pilssala atrodas Alūksnes ezera vidū un ir labi apskatāma no tālajiem skatu punktiem. Pils ir masīvākā Pilssalas būve un tās galvenais vertikālais akcents. Liela zaļā teritorija atbilst 2011.gada Pilssalas attīstības plānam.
- VĒSTURISKĀ VĒRTĪBA. Alūksnes pils ir Livonijas ordeņa 14.gs. militārās varas simbols un priekšnocietinājums uz Livonijas valsts Ziemeļu robežas, kas 17.gs. zviedru laikā papildināts ar zemes nocietinājumu sistēmu.
- IZZIŅAS VĒRTĪBA. Līdz mūsdienām saglabājušies viduslaiku pils apkārtmūru, kā arī šķērsmūra fragmenti pārskatāmi iezīmē pils kādreizējo priekšpiļu teritorijas. Dabā redzami arī 17.gs. valji gandrīz visā to izbūvētajā posmā ap pili no Pilssalas dienvidrietumiem līdz ziemeļrietumiem, gar pils austrumu, gan rietumu pusēs, uzskatāmi, attēlojot ugunsieroču attīstības vēsturi, un pāreju no vertikālās aizsardzības sistēmas uz horizontālo.

2.5.FUNKCIJAS

Šobrīd pilsdrupas atrodas restaurācijas un atjaunošanas darbu sākumā. Pilsdrupu teritorijā ir uzsākti akmens mūra sienu konservācijas un restaurācijas darbi. Ir apsekoti mūra sienām tuvu augošie koki, veikta koku inventarizācija un bīstamo koku likvidācija. Kopš 2014.gada zinātniskos nolūkos tiek veikta arheoloģiskā izpēte kādreizējās viduslaiku pils atrašanās vietā Ziemeļu priekšpilī un atsevišķos laukumos Dienvidu priekšpils teritorijā. Pilsdrupu teritorija tiek pakāpeniski sakārtota, tomēr finanšu līdzekļu trūkuma dēļ vairākām akmens mūra sienām nav veikti konservācijas darbi un pārvietošanās gar drupām daudzviet ir bīstama. Pilsdrupu tehniskais stāvoklis nepieļauj pilnvērtīgu objekta izmantošanu sabiedriskajām un tūrisma vajadzībām.

Pilsdrupām ir nepietiekama funkcionālā aprite. Esošā estrāde un pils teritorija nav pietiekoši noslogota, lai pilsdrupas klūtu par aktīvi apmeklētu vietu. Pilsdrupu teritorijā šobrīd nav attīstīta infrastruktūra, nav izveidoti gājēju celiņi, nav izvietotas informatīvās un

norāžu zīmes. Līdz ar to pašlaik kultūras mantojums ir apskatāms daļēji, nedodot plašākai sabiedrībai papildus informāciju par tā nozīmi, vēsturiskām un kultūras vērtībām.

Pēdējos gados īpaša uzmanība pievērsta arheoloģiskajai izpētei pilsdrupu teritorijā, kas papildus piesaista gan vietējo iedzīvotāju uzmanību un vēlmi teritoriju apmeklēt biežāk nekā ierasts, gan pastiprinātu tūristu pieplūdumu. Kopā ar arheologiem strādā Alūksnes skolēni, kurus Alūksnes novada pašvaldība iesaista arheoloģiskās izpētes darbos Nodarbinātības valsts aģentūras pasākuma “Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs” ietvaros.

Alūksnes pilsdrupas ir nozīmīgs tūrisma maršrutu kultūrvēsturisks objekts. Tās iekļautas vienotas tematiskos tūrisma maršrutos, kurus iespējams apmeklēt ar kājām, dodoties īsākās un garākās pastaigās, velobraucienos vai izbraukumos ar tūrisma kuģīti, vai vizinoties ar velorikšu. Tūrisma maršruti tiek mērķtiecīgi pilnveidoti un dažādoti, veidojot piedāvājuma klāstu visām sociālajām grupām un to interesēm.

Alūksnes novada pašvaldība pilsdrupu teritorijā esošajā estrādē rīko daudzveidīgus kultūras pasākumus, kas vienkopus pulcē tūkstošiem skatītājus, piemēram, Vidzemes un Latgales koru un pūtēju orķestru svētki, Latvijas Puķu draugu saiets Alūksnē, Pilsētas svētku koncerti, dažās teātra izrādes u.c.

Realizējot Alūksnes pilsdrupu saglabāšanas un attīstības pasākumus, tiks nodrošināta kultūrvēsturiskā objekta kvalitatīva, pēctecīga un ilgtspējīga pārvaldība. Tiks veicināta pilsdrupu teritorijas autentiska atjaunošana, savstarpēji līdzsvarojot kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību, respektējot visu sociālo grupu vajadzības un intereses.

Alūksnes pilsdrupu teritorijā plānotās funkcijas būs cieši saistītas ar kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšanu, vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanu un tūristu piesaisti. Alūksnes pilsdrupās paredzēts:

- piesaistot augsti kvalificētus speciālistus, veikt pētnieciskos darbus pils vērtību apzināšanai un atjaunošanai, veikt uzkrāto materiālu analītiku un izplatīšanu;
- veikt esošo un zudušo akmens mūra sienu autentisku restaurāciju, atjaunošanu un uzturēšanu;
- nodrošināt iekšējo celiņu tīkla izbūvi un uzturēšanu;
- veikt pilsdrupu apkārtējās teritorijas labiekārtošanu un bastiona grants celiņu izbūvi;
- vēsturiskai videi atbilstošu labiekārtojuma elementu, tai skaitā norāžu un informatīvo stendu plānošanu un realizāciju;
- veicināt vietējās sabiedrības iesaisti pilsdrupu teritorijas attīstības jautājumos;
- popularizēt Alūksnes pilsdrupas, veicot pētniecības materiālu uzkrāšanu un sistematizēšanu.
- nodrošināt novada izglītības iestādes ar aktuālāko informāciju par pilsdrupu teritorijā esošajām vērtībām, jaunajiem atklājumiem, iespējamiem izglītojošiem un izzinošiem pasākumiem, tādejādi pilnveidojot skolu mācību programmas;

- veicināt pilsdrupu teritorijas vizuālo pievilcību, ērtu un drošu sasniedzamību visām sociālajām grupām;
- stiprināt sadarbību ar līdzvērtīgiem kultūrvēsturiskiem objektiem valstiskā un starptautiskā mērogā;
- organizēt profesionālus kultūras pasākumus vietējā, nacionālā un starptautiskā mērogā;
- pilnveidot tūrisma maršrutus, atpūtas, izglītojošās programmas.

3. SVID ANALĪZE

SVID analīze ir stratēģijas plānošanas instruments, kas ļauj noteikt konkrētā objekta attīstības stiprās un vājās puses, iespējas un draudus. Veicot SVID analīzi, tiek izvērtētas iekšējo un ārējo faktoru sniegtās priekšrocības un problēmas, kas ļauj noteikt attīstības virzienus un iespējas rūpīgi izvērtējot esošās gan ar konkrēto situāciju saistītas gan vispārīgas progresijas un regresijas.

IEKŠĒJIE FAKTORI	
Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> - Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums. Alūksnes novads atrodas pierobežas zonā ar Igauniju un Krieviju; - Autentisks kultūrvēsturiskais mantojums; - Mērķtiecīgs pašvaldības finansiālais atbalsts pilsdrupu izpētē un atjaunošanā; - Veikti arheoloģiskās izpētes darbi; - Sadarbība ar augsti kvalificētiem speciālistiem; - Straugi pieaugošais tūristu skaits Alūksnes novadā; - Pieaugošais tūrisma nozares pieprasījums pēc atpūtas un izziņas dabā, tai skaitā pēc kultūrvēsturisku objektu apmeklējumiem; - Kultūras pasākumu organizēšanas tradīcijas, pasākumu daudzveidība; - Veselīga un ekoloģiski tīra vide; - Izstrādāti tūrisma maršruti; - Jaunu tūrisma objektu attīstīšanās – Ugunsnovērošanas skatu tornis, Aleksandra paviljons, Tempļakalna ielas gājēju tilts. 	<ul style="list-style-type: none"> - Alūksnes pilsdrupu kritiskais stāvoklis, kas prasa tūlītējus un lielus finansiālus ieguldījumus; - Objekts neatbilst tehnisko noteikumu prasībām un nav pilnībā pieejams sabiedrisko aktivitāšu izmantošanā; - Sabiedrības prasībām un videi atbilstoša pilsdrupu teritorijas labiekārtojuma (gājēju ceļi, soliņi, atkritumu urnas, velo novietnes, apgaismojums u.c.) trūkums; - Publiski pieejamas informācijas trūkums par pilsdrupu vērtībām, iespējamajiem tūrisma pakalpojumiem; - Informācijas stendu par pilsdrupu kultūrvēsturisko mantojumu trūkums pilsdrupu teritorijā, pilsētā un novadā; - Kultūrvēsturisku objektu norāžu trūkums uz valsts un reģiona autoceļiem; - Pilsdrupu "gleznainais un zaļais" teritorijas segments nav attīstīts kā tūrisma un atpūtas piedāvājums; - Nav ziemas aktīvās atpūtas piedāvājuma attīstības plānošanas; - Nav izstrādāta tūrisma attīstības stratēģija; - Investīciju nepietiekama piesaiste kultūrvēsturiskā objekta atjaunošanai un uzturēšanai; - Nepietiekama ārvalstu tūristu piesaiste; - Kultūrvēsturisko mantojumu kā īpašu bagātību apzinās salīdzinoši šaurs speciālistu un interesentu loks un tā izmantojums reti sniedzas tālāk par izpēti un saglabāšanu.

ĀRĒJIE FAKTORI	
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> - Izveidot novada tēlu kā ilgtspējīgi kultūrvēsturiski bagātu un unikālu valsts mērogā; - Atjaunot un popularizēt Alūksnes pilsdrupas kā nozīmīgu 14.gadsimta Livonijas ordeņa robežcietoksnī austrumu pierobežā; - Paplašināt sadarbību ar līdzvērtīgiem objektiem valstiskā un starptautiskā līmenī; - Labiekārtot pilsdrupu teritoriju atbilstoši mūsdienu sabiedrības prasībām un interesēm, respektējot kultūrvēsturiskās un dabas vērtības; - Izveidot jaunu tūrisma taku ezera krastā gar pilsdrupu mūriem; - Vienotas tūrisma informācijas sistēmas izveide valsts vai Eiropas mērogā par atpūtas un kultūras pasākumiem un iespējām Alūksnē aktīvajā tūrisma sezonā (vasarā un ziemā); - Izmantot pilsdrupu kultūrvēsturisko, arhitektonisko un dabas resursu potenciālu novada izglītības iestāžu programmās; - Tūrisma produktu ģimenēm ar bērniem veidošana; - Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļu piesaiste pilsdrupu attīstībai; - Privātpersonu un uzņēmēju iesaistīšana Pilssalas attīstībā; - Pilnveidot pilsētvides kultūras pasākumu un sporta aktivitāšu klāstu; - Piesaistīt tūristus no ES un Austrumu valstīm. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nepietiekams finansējums, kas palēninās kvalitatīvu pilsdrupu attīstību; - Nespēja reaģēt uz tūrisma slodzi un pieprasījumiem; - Neuzlabosies tūrisma mārketinga efektivitāte novadā un reģionā; - Konkurence kaimiņu novados, līdzīgi tūrisma piedāvājumi; - ES struktūrfondu projektiem maza atbalsta intensitāte; - Kultūrvēsturiskā mantojuma zināšanas paliek koncentrētas šaurā speciālistu lokā, neizmantojot uzkrātās zināšanas iedzīvotāju un tūristu kultūrizglītībā. - Vispārējās ekonomiskās un sociālās situācijas nestabilitāte reģionā un valstī.

4.ALŪKSNES PILSDRUPU ATTĪSTĪBAS VIRZIENI UN PRIORITĀRIE UZDEVUMI

Veicot pilsdrupu attīstības virzienu un uzdevumu realizāciju, tiks risināta Alūksnes pils, kā nozīmīgas viduslaiku nocietinājuma būves, pieejamības nodrošināšana un eksponēšana, pamatojoties uz objekta būvvēstures arhitektonisku interpretāciju.

Pašreizējais Pilssalas ziemeļrietumu daļas teritorijas plānojums izveidojies divos – Ordena pils un Pils – Cietokšņa – periodos. Pils arhitektoniski mākslinieciskās izpētes laikā veikta vēsturisko plānu un mūsdienu situācijas savietošana. Konstatēts, ka, neskatoties uz 20.gs.otrajā pusē izbūvēto estrādi un sporta infrastruktūru, pils plānojums kopumā saglabājies. Tomēr pils kā apjomīga viduslaiku cietokšņa kompleksa uztveri šobrīd galvenokārt traucē pašizsējas koki, kā arī laika gaitā izveidojies būvgružu slānis, kas nosedz virs zemes saglabājušos mūru apakšējās daļas. Veicot pakāpenisku pilsdrupu mūra konstrukciju atsegšanu, tiks nodrošināta kompleksa telpiskās struktūras vizuāla uztvere, ko vēl vairāk papildinātu atsevišķu zonu arheoloģiskās izpētes laikā veikto pētījumu rezultāti. Pilsdrupās nepieciešams informācijas centrs. Lai nodrošinātu optimālu eksponēšanu, līdztekus virszemes mūra konstrukciju konservācijai iespēju robežās plānota pakāpeniska 17.gs.beigu un agrāka plānojuma atsegšana un konstrukciju eksponēšana. Pils plānojuma struktūras apzināšana ļaus gan plānot apkalpes un ekspozīciju telpas, gan arī optimāli izvietot pagaidu būves dažādu plašāk apmeklētu svētku laikā (piemēram. Viduslaiku svētki, amatnieku tirdziņi u.tml.).

Pilssalu ikdienā šķērso un izmanto atpūtai Alūksnes iedzīvotāji. Pilsdrupu apmeklējums plānots vietējiem un ārzemju interesentiem, tūristu grupām, skolas grupām – orientējoši vienlaikus līdz 100 cilvēkiem, kā arī apmeklētājiem ar īpašām vajadzībām.

Viduslaiku svētku vai citu organizētu pasākumu laikā objektā plānojams liels – līdz vairāku tūkstošu – cilvēku skaita pieplūdums, kam nepieciešams pārdomāts informāciju, stāvvietu, labierīcību, ēdināšanas u.c. pakalpojumu nodrošinājums.

Sākotnējā nokļūšana uz salas bijusi pa ap 4,2 m platu un ap 120 m garu tiltu no Ziemeļu puses. Apmeklētājiem šobrīd pieejamajā Dienvidu priekšpilī var nokļūt pa ceļu no kompleksa dienvidastrumu puses, kas izveidota vienlaikus ar estrādes izbūvi. Ceļš iet paralēli Dienvidu priekšpils dienvidu sienai un ved Dienvidu priekšpilī caur mūra lauzumu Dienvidrietumu torņa tuvumā. Pašreizējā ieeja neatbilst vēsturiskajai situācijai ieejai Pils kompleksā, tomēr atrodas tuvāk Alūksnes tagadējam centram. Perspektīvā plānots, ka apmeklētāji varētu nokļūt un sākt Pils apskati no Ziemeļu gala.

Lai nodrošinātu pils vēsturiskajai struktūrai atbilstošu informatīvi bagātu nokļūšanu pils Ziemeļu galā, kā arī izmantotu esošās reljefa īpatnības, plānota jauna apejas ceļa – Bastionu takas izbūve. Tā plānota pils mūru pakājē, Austrumu pusē. Takas trasējums pēc iespējas seko bastionu reljefam, un to iezīmē bastionu formu iezīmējoši trīsstūrveida labiekārtoti laukumiņi. Bastionu taku diennakts tumšajā laikā plānots izgaismot.

Bastiona taka sākas pils dienvidrietumu daļā, pie Dienvidaustrumu torņa un pieslēdzas esošajam piebraucamajam ceļam. Savienojuma vietā plānota laukumiņa izvietošana – tūristu grupas ievadinformācijai. No laukumiņa caur 17.gs.izveidotu durvju ailu iespējama ieeja pilī, aplūkojot plānoto ekspozīciju Dienvidu tornī. Tālākā pils apskate no ārpuses iespējama, izstāgājot bastionu konfigurāciju, apskatot fortifikācijas būves – gan pašus bastionus, gan Ziemeļaustrumu torņa tuvumā bijušo rondeli. Bastiona taka ved līdz cvingera vietai pils ziemeļu galā.

Bastionu taka nodrošinās pils apeju austrumu pusē. Pils rietumu pusē plānots izbūvēt pastaigu taku – promenādi pēc SIA "NAMS" izstrādātā būvprojekta. Bastiona un pastaigu taka savstarpēji savienotas pils ziemeļu daļā, izveidojot noeju pie bijušās tilta vietas.

Ziemeļu priekšpils šobrīd ir aizaugusi un apmeklētājiem praktiski nepieejama. Informatīvu piepildījumu tai nodrošina pēdējos gados notikušās arheoloģiskās izpētes laikā atsegtie mūri un bruģa fragmenti. Turpmākajās sezonā plānots veikt atsegto mūru konservāciju un izpētīto laukumu eksponēšanu.

Dienvidu priekšpilī pils eksponēšana iespējama Dienvidu tornī un tā tuvumā. Svētku laikā gar Dienvidu apkārtmūri iespējama pagaidu būvju izvietošana. Dienvidu tornī plānota siltajā gada laikā izmantojamu iekštelpu izbūve, kā arī skatu platformas un jumta atjaunošana. Tādejādi pils tiks vizuāli nomarķēta skatā no pašreizējā pilsētas centra puses. Otra plānotā būves vieta ir 20.gs.otrajā pusē arheoloģiski izpētītais Dienvidrietumu tornis, kur izveidojot pārsegumu un 1.stāva virszemes būvi, būtu iespējams izvietot informācijas centru un īslaicīgu arheoloģiskajos izrakumos iegūto materiālu ekspozīciju. Minētās izbūves, kā ar pilsdrupu izpēti saistītu informatīvu materiālu brīvdabas eksponēšana un izveide pastiprinās pilsdrupu dienvidu daļas kā pils priekšpils, nevis estrādes laukuma uztveri.

Pilsdrupu attīstības plānā būtisku nozīmi ieņem informatīvo zīmju izvietošana. Informācijas vietu uzdevums ir tiešā objekta tuvumā apmeklētāju iepazīstināt ar pils vēsturi, objektā apskatāmām būvēm vai to fragmentiem, kā arī pašreizējo izpētes stadiju un secinājumiem. Vispārīga informācijas stenda un pils maketa izvietošana plānota gan pie Dienvidu, gan Ziemeļu ieejām. Pie katras objekta (torņiem, kastellas, bastioniem u.c.) izvietojama informācijas zīme – plāns ar pils atrašanās vietu, un rekonstrukcija, skaidrojot objekta būvvēsturi.

Ilgtspējīgs Alūksnes pilsdrupu attīstības virsmērķis ir autentiski atjaunota Pils, kas kalpo par rekreācijas, izklaides un izglītošanās vietu vietējai sabiedrībai un tūriestiem. Lai nodrošinātu uzstādītā virsmērķa sasniegšanu, tabulā apkopoti mērķi un prioritārie uzdevumi to izpildei (sk. tabulu Nr.2).

Tabula Nr. 2

1. Mērķis – Pilsdrupu apaļā Dienvidu torņa atjaunošana un apkārtējās teritorijas labiekārtošana	
Uzdevumi:	1) Izstrādāt Dienvidu torņa atjaunošanas būvprojektu; 2) Izstrādāt Alūksnes pilsdrupu Dienvidu torņa ekspozīcijas projektu; 3) Piesaistīt finansējumu Dienvidu torņa atjaunošanai; 4) Uzstādīt ekspozīciju; 5) Noslēgt darba līgumus (patstāvīga darba vieta 3 darbiniekiem);

	<p>6) Dienvidu torņa darbiniekus izglītot un veicināt viņu profesionālo izaugsmi;</p> <p>7) Nodrošināt vispārēju servisu apmeklētājiem.</p>
2. Mērkis – pilsdrupu apkārtējās teritorijas labiekārtošana, celiņu izbūve	
Uzdevumi:	<p>1) Izbūvēt pastaigu taku gar pilsdrupu ezera krastu pēc SIA "NAMS" izstrādātā būvprojekta;</p> <p>2) Izstrādāt būvprojektu Bastiona grants celiņu izbūvei;</p> <p>3) Izstrādāt projektu celiņu apgaismojums izbūvei;</p> <p>4) Izstrādāt projektu pils mūru dekoratīvā apgaismojuma izbūvei;</p> <p>5) Piesaistīt finansējumu pastaigu taku izbūvei;</p> <p>6) Veikt pilsdrupu akmens mūra sienu dekoratīvā apgaismojuma ierīkošanu un celiņu izgaismošanu.</p>
3. Mērkis – ārtelpas norāžu zīmju uzstādīšana	
Uzdevumi:	<p>1) Izgatavot un uzstādīt ārtelpas norāžu zīmes pēc SIA "MF7" izstrādātā projekta;</p> <p>2) Piesaistīt finansējumu ārtelpas norāžu zīmju uzstādīšanai.</p>
4. Mērkis – Pilsdrupu Dienvidrietumu torņa atjaunošana, ekspozīciju ēkas izbūve	
Uzdevumi:	<p>1) Izstrādāt DR torņa atjaunošanas būvprojektu;</p> <p>2) Izstrādāt ekspozīciju ēkas (vienstāvu koka apjoms) būvprojektu;</p> <p>3) Izstrādāt DR torņa ekspozīcija projektu;</p> <p>4) Piesaistīt finansējumu DR torņa atjaunošanai un ekspozīcijas ēkas būvniecībai;</p> <p>5) Uzstādīt ekspozīciju;</p> <p>6) Noslēgt darba līgumus (patstāvīga darba vieta 2 darbiniekiem);</p> <p>7) DR torņa darbinieku izglītošana un viņu profesionālā izaugsme;</p> <p>8) Nodrošināt vispārēju servisu apmeklētājiem.</p>
5. Mērkis – Dienvidu priekšpils konservācija	
Uzdevumi:	<p>1) Veikt Dienvidu priekšpils akmens mūra sienu I – J, L – M un N – O konservāciju pēc SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa " izstrādātā būvprojekta;</p> <p>2) Izstrādāt būvprojektu takas izbūvei, kas savieno DA torni ar Ziemeļu priekšpili;</p> <p>3) Veikt grants celiņa izbūvi posmā pie ieejas Dienvidu priekšpilī savienojumā ar gājēju taku;</p> <p>4) Veikt Dienvidu priekšpils akmens mūra sienu izgaismošanu.</p> <p>5) Piesaistīt finansējumu Dienvidu priekšpils sienu konservācijai un labiekārtojumam.</p>
6. Mērkis – Ziemeļu priekšpils konservācija	
Uzdevumi:	<p>1) Veikt Ziemeļu priekšpils akmens mūra sienu A – B, C -D – E, S – R un F – G – H konservāciju pēc SIA "Arhitektoniskās izpētes grupa " izstrādātā būvprojekta;</p> <p>2) Veikt iekšējo grants celiņu izbūvi;</p> <p>3) Piesaistīt finansējumu Ziemeļu priekšpils sienu konservācijai un iekšējo celiņu izbūvei.</p>

7. Mērķis – Ziemeļu torņa konservācija, infocentra izbūve	
Uzdevumi:	<ol style="list-style-type: none"> 1) Veikt arheoloģisko izpēti pie ZA torņa un Rondeļa, ZR torņa un apkārtmūra un Z torņa; 2) Veikt atsegto mūru konservāciju; 3) Veikt atsegta celiņa papildināšanu; 4) Izstrādāt būvprojektu apmeklētāju centra izbūvei (vienstāvu koka apjoms); 5) Izbūvēt apmeklētāju centru; 6) Izstrādāt ekspozīcijas projektu apmeklētāju centram.
8. Mērķis – Publiskās pieejamības palielināšana un pakalpojumu klāsta dažādošana	
Uzdevumi:	<ol style="list-style-type: none"> 1) Izstrādāt Alūksnes pilsdrupu mārketinga plānu; 2) Veicināt vietējās sabiedrības iesaisti pilsdrupu attīstības jautājumos; 3) Popularizēt kultūrvēsturisko mantojumu, veicot pētniecības materiālu uzkrāšanu un sistematizēšanu; 4) Nodrošināt vietējās izglītības un interešu iestādes ar aktuālāko informāciju par pilsdrupu vērtībām, iespējamiem izglītojošiem un izzinošiem pasākumiem, tādējādi pilnveidojot mācību iestāžu programmas; 5) Veicināt pilsdrupu vizuālo pievilcību, ērtu un drošu sasniedzamību visām sociālām grupām; 6) Stiprināt sadarbību ar līdzvērtīgiem kultūrvēsturiskiem objektiem valstiskā un starptautiskā mērogā; 7) Organizēt profesionālus kultūras pasākumus vietējā, nacionālā un starptautiskā mērogā; 8) Pilnveidot tūrisma maršrutus, atpūtas, izglītojošas programmas; 9) Turpināt izmantot pilsdrupu teritoriju dažādu radošu, inovatīvu kultūras pasākumu un veselīga dzīvesveida veicinošu pasākumu organizēšanā.

5.PLĀNOTĀS DARBĪBAS REZULTĀTI

Alūksnes pilsdrupu teritorijā plānotā darbība un tās rezultāti aprakstīti kvalitatīvos un kvantitatīvos rādītājos, nosakot izpildes laiku un iespējamo finanšu avotu, skatīt tabulu Nr.3.

Tabula Nr.3

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
1. Mērķis – Pilsdrupu apalā Dienvidu torņa atjaunošana un apkārtējās teritorijas labiekārtošana					
Izstrādāt apalā Dienvidu torņa atjaunošanas būvprojektu	Izstrādāts objekta atjaunošanas būvprojekts	Veikta Dienvidu torņa izpēte, izstrādāts atjaunošanas projekts augsti kvalificētu projektētāju vadībā	Izstrādāts valsts nozīmes kultūras pieminekļa atjaunošanas projekts	2016. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Izstrādāt Alūksnes pilsdrupu Dienvidu torņa eksposīcijas projektu	Izstrādāts multimedīālas eksposīcijas projekts	Izstrādāts eksposīcijas projekts augsti kvalificētu projektētāju - dizaineru vadībā	Izstrādāts eksposīcijas projekts	2016. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Piesaistīt finansējumu Dienvidu torņa atjaunošanai	Piesaistītas finanses no Valsts un ES finanšu fondiem Dienvidu torņa atjaunošanai	Iespējami autentiski un kvalitatīvi atjaunots valsts nozīmes kultūras piemineklis – Pils Dienvidu tornis	Atjaunots tornis trīs stāvos ar jumta izbūvi	2016.-2018. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Ekspozīcijas uzstādīšana	Atjaunotajā Dienvidu tornī ierīkota eksposīcija	Uzstādīta orgināla, mūsdienu prasībām atbilstoša multimedīāla eksposīcija	Ekspozīcija ierīkota trīs apalā Dienvidu torņa stāvos	2017.-2018. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Darba līgumu	Atjaunotajā	Darbinieki ir		2018.-	Pašvaldības

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
slēgšana	Dienvidu tornī strādā trīs darbinieki	apmācīti darbam ar apmeklētājiem		2026. gads	finansējums
Dienvidu torņa darbinieku izglītošana un viņu profesionālā izaugsme	Atbalstīta darbinieku profesionālā pilnveide, piedaloties apmācību programmās kvalifikācijas celšanai	Augsta darbinieku kvalifikācija, spēja nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu	10 apmācību cikli	2018.-2026. gads	Alūksnes novada pašvaldības finanses
Nodrošināt vispārēju servisu apmeklētājiem	Pilsdrupu apmeklētājiem tiek sniegti daudzpusīgi pakalpojumi un informācija	Pakalpojumiem augsta kvalitāte, nodrošināta vides pieejamība	Noslēgti ilgtermiņa līgumi atsevišķu pakalpojumu nodrošināšanai	2018.-2026. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses

2. Mērķis – pilsdrupu apkārtējās teritorijas labiekārtošana, celiņu izbūve

Izbūvēt pastaigu taku gar pilsdrupu mūriem ezera krastā	Izbūvēta pastaigu taka pēc SIA "NAMS" izstrādātā būvprojekta	Pastaigu taka izbūvēta nodrošinot vides pieejamību	Izbūvēta 650 m gara taka gar pilsdrupu mūriem ezera krastā	2017.-2018. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Izstrādāt būvprojektu Bastiona grants celiņu izbūvei	Izstrādāts būvprojekts	Veikta vēsturiskā izpēte, apzinātas ainaviskās vērtības, izstrādāts projekts augsti kvalificētu pētnieku vadībā	Apsekota pilsdrupu teritorija, konstatētas ainaviskās un vēstures vērtības	2019. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses, ES vai Valsts finanšu fondi
Izstrādāt projektu celiņu apgaismojuma izbūvei un pils mūru	Izstrādāts projekts pilsdrupu mūru un celiņu	Izstrādāts projekts augsti kvalificētu projektētāju - dizaineru	Izstrādātajā projektā ievērota energoefektivitāte un mūsdienu	2019. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses, ES vai

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
dekoratīvā apgaismojuma izbūvei	izgaismošanai	vadībā	prasībām atbilstošu materiālu izmantošana		Valsts
Veikt pilsdrupu akmens mūra sienu dekoratīvā apgaismojuma ierīkošanu un celiņu izgaismošanu	Izgaismotas Alūksnes pilsdrupu akmens mūra sienas	Pilsdrupu izgaismošanai paredzētas mūsdienīgas, energoefektīvas lampas	Dekoratīvais apgaismojums akcentē vēsturiskās pils vērtības un siluetu	2020.-2022. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses, ES vai Valsts finanšu fondi
3. Mērķis – ārtelpas norāžu zīmju uzstādišana					
Izgatavot un uzstādīt ārtelpas norāžu zīmes	Uzstādītas ārtelpas norāžu zīmes pēc SIA "MF7" izstrādātā projekta	Ārtelpas zīmes izgatavotas pēc individuāli izstrādāta projekta	Pilsdrupu teritorijā uzstādītas 11 norāžu zīmes un 2 informācijas stendi	2017.-2018. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
4. Mērķis – Pilsdrupu Dienvidrietumu torņa atjaunošana, ekspozīciju ēkas izbūve					
Izstrādāt DR torņa atjaunošanas būvprojektu	Izstrādāts objekta atjaunošanas būvprojekts	Veikta Dienvidu torņa izpēte, izstrādāts atjaunošanas projekts augsti kvalificētu projektētāju vadībā	Izstrādāts valsts nozīmes kultūras pieminekļa atjaunošanas projekts	2019. gads	VKKF, VKPAI finansējums, Alūksnes novada pašvaldības finanses
Izstrādāt ekspozīciju ēkas (vienstāvu koka apjoms) būvprojektu	Izstrādāts ēkas būvprojekts	izstrādāts projekts augsti kvalificētu projektētāju vadībā	Projektētā ēka iekļaujas apkārtējā teritorijā un vidē	2020. gads	Alūksnes novada pašvaldības finanses
Izstrādāt DR torņa ekspozīcija projektu	Izstrādāts multimedījas ekspozīcijas projekts	Izstrādāts inovatīvs ekspozīcijas projekts augsti kvalificētu projektētāju -	Izstrādāts projekts ekspozīcijai	2020. gads	Alūksnes novada pašvaldības finanses

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
	dizaineru vadībā				
Ekspozīcijas uzstādīšana	Ierīkota ekspozīcija	Ierīkota orgināla ekspozīcija	Ekspozīcija ierīkota vienstāva koka ēkā	2021.-2022. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Darba līgumu slēgšana	Uzbūvētajā vienstāva koka ēkā strādā divi darbinieki	Darbinieki ir apmācīti darbam ar apmeklētājiem		2022.-2026. gads	Alūksnes novada pašvaldības finanses
DR torņa darbinieku izglītošana un viņu profesionālā izaugsme	Atbalstīta darbinieku profesionālā pilnveide, piedaloties apmācību programmās kvalifikācijas celšanai	Augsta darbinieku kvalifikācija, spēja nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu	5 apmācību cikli	2022.-2026. gads	Alūksnes novada pašvaldības finanses
Vispārēja servisa nodrošināšana apmeklētājiem	Pilsdrupu apmeklētājiem tiek sniegti daudzpusīgi pakalpojumi un informācija	Pakalpojumiem augsta kvalitāte, nodrošināta vides pieejamība	Noslēgti ilgtermiņa līgumi atsevišķu pakalpojumu nodrošināšanai	2022.-2026. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses

5. Mērķis – Dienvidu priekšpils konservācija

Veikt Dienvidu priekšpils akmens mūra sienu I – J, L - M un N – O konservāciju	Konservētas pilsdrupu I – J, L - M un N – O akmens mūra sienas pēc SIA "Arhitektonis kās izpētes grupa" izstrādātā būvprojekta	Sienu konservāciju veic restaurātori ar pieredzi pilnvērtīgā augstākās klases konservācijas darbā	Konservētas trīs Dienvidu priekšpils mūra sienas, kas nodrošinās objekta pastāvēšanu ilgtermiņā	2019.-2024. gads	VKKF, VKPAI, ES struktūrfondu un Alūksnes novada pašvaldības finanses
Izstrādāt būvprojektu takas izbūvei,	Izstrādāts būvprojekts	Veikta vēsturiskā izpēte,	Apsekota pilsdrupu teritorija,	2023. gads	VKKF, VKPAI, ES struktūrfondu

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
kas savieno DA torni ar Ziemeļu priekšpili		apzinātas ainaviskās vērtības, izstrādāts projekts augsti kvalificētu pētnieku vadībā	konstatētas ainaviskās un vēstures vērtības		un Alūksnes novada pašvaldības finanses
Veikt grants celiņa izbūvi posmā pie ieejas Dienvidu priekšpilī savienojumā ar gājēju taku	Izbūvēta gājēju taka	Pastaigu taka izbūvēta nodrošinot vides pieejamību	Izbūvēta apm.100 m gara taka	2024. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Veikt Dienvidu priekšpils akmens mūra sienu izgaismošanu	Izgaismotas Dienvidu priekšpils akmens mūra sienas	Pilsdrupu izgaismošanai paredzētas mūsdienīgas, energoefektīvas lampas	Dekoratīvais apgaismojums akcentē vēsturiskās pils vērtības un siluetu	2024. gads	Valsts un/vai ES finanšu fondi, iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses

6. Mērķis – Ziemeļu priekšpils konservācija

Veikt Ziemeļu priekšpils akmens mūra sienu A – B, C -D – E, S – R un F – G – H konservāciju	Konservētas pilsdrupu A – B, C -D – E, S – R un F – G – H akmens mūra sienas pēc SIA "Arhitektonis kās izpētes grupa" izstrādātā būvprojekta	Sienu konservāciju veic restauratori ar pieredzi pilnvērtīgā augstākās klases konservācijas darbā	Konservētas trīs Ziemeļu priekšpils mūra sienas, kas nodrošinās objekta pastāvēšanu ilgtermiņā	2025. gads	VKKF, VKPAI, ES struktūrfondu un Alūksnes novada pašvaldības finanses
Veikt iekšējo grants celiņu izbūvi	Izbūvēti grants celiņu	Izbūvēta pastaigu taka nodrošinot vides pieejamību un apmeklētāju pieeju Ziemeļu priekšpils akmens	Izbūvēti celiņi 257 m ² apjomā	2025. gads	VKKF, VKPAI, ES struktūrfondu un Alūksnes novada pašvaldības finanses

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
		mūriem			

7. Mērķis – Ziemeļu torņa konservācija, infocentra izbūve

Veikt arheoloģisko izpēti pie ZA torņa un Rondēja, ZR torņa un apkārtmūra un Z torņa	Veikta arheoloģiskā izpēte	Zinātniskos nolūkos, profesionāla arheologa vadībā veikta arheoloģiskā izpēte	Veikta arheoloģiskā izpēte 1084 m ² platībā pie Rondēja un apkārtmūra	2021. gads	VKKF, VKPAI, ES struktūrfondu un Alūksnes novada pašvaldības finanses
Veikt atsegto mūru un Ziemeļu torņa konservāciju	Konservēti atsegtie mūri un Ziemeļu tornis	Atsegto sienu un Ziemeļu torņa konservāciju veic restauratori ar pieredzi pilnvērtīgā augstākās klases konservācijas darbā	Veikta 1084 m ² atsegto mūru konservācija, Ziemeļu torņa restaurācija	2022.-2024. gads	VKKF, VKPAI, ES struktūrfondu un Alūksnes novada pašvaldības finanses
Veikt atsegta celiņa papildināšanu	Atjaunots gājēju celiņš	Izveidota pastaigu taka nodrošinot vides pieejamību	Izbūvēts celiņš 88 m ² apjomā	2024. gads	ES struktūrfondu un Alūksnes novada pašvaldības finanses
Izstrādāt būvprojektu apmeklētāju centra izbūvei	Izstrādāts būvprojekts vienstāvu koka ēkai	Projekts izstrādāts augsti kvalificētu projektētāju vadībā	Projektētā ēka iekļaujas apkārtējā teritorijā un vidē	2023. gads	ES struktūrfondu un Alūksnes novada pašvaldības finanses

3. Mērķis – Pilsdrupu publiskās pieejamības palielināšana un pakalpojumu klāsta dažādošana

Izstrādāt pilsdrupu mārketinga	Pilsdrupu mārketinga	Izstrādāts mārketinga plāns augsti	Finanšu instrumentu uzskaitē,	2016. gads	Iekšējās Alūksnes novada
--------------------------------	----------------------	------------------------------------	-------------------------------	------------	--------------------------

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
plānu	plāns	kvalificētu speciālistu vadībā	menedžments, pakalpojumu klāsts, efektīvas publicitātes pieejas		pašvaldības finanses
Veicināt vietējās sabiedrības iesaisti pilsdrupu attīstības jautājumos	Izstrādātas programmas vietējās sabiedrības iesaistei. Regulāri norisinās lekcijas, ekskursijas, mācību cikli, plenēri, u.c. nodarbības	Programmu ietvaros piesaistīti kvalificēti pasniedzēji, konsultanti, pētnieki, entuziasti	Sagatavotas 3 dažādas uz vietējo sabiedrību vērstas iesaistes programmas	2017.-2026. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses, Alūksnes un Apes novada fonds
Veicināt pilsdrupu vizuālo pievilcību, ērtu un drošu sasniedzamību visām sociālām grupām	Droša, ērti sasniedzama pilsdrupu teritorija. Kopta vizuāli pievilcīga ainava	Uzstādītas norādes uz reģiona autoceļiem, pilsētas ielās, pilsdrupu teritorijā nodrošināta vides pieejamība	Uzstādītas norādes uz arhitektūras pieminekli „Alūksnes pilsdrupas”	2018.-2025. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses, ES finanšu fondi
Popularizēt pilsdrupu vērtības un iespējamo pakalpojumu klāstu	Digitalizēti pilsdrupu arhīva materiāli un pētījumi. Regulāra publicitāte par pilsdrupu pakalpojumiem vietējā, reģionālajā presē. Organizēti informatīvi pasākumi. Izveidoti informatīvi bukleti	Izveidota Alūksnes pils elektroniskā vietne, veidojot pārskatāmu arhīva, aktuālo un kartogrāfisko materiālu un pētījumu bāzi	Izveidota Alūksnes pils mājas lapa. Izveidots kartogrāfiskais materiāls, izgatavoti tematiski bukleti par pils vērtībām. Noorganizēti 10 informatīvi pasākumi	2016.-2026. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Nodrošināt	Regulāri	Materiālus	Katru gadu	2016.-	Iekšējās

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
vietējās izglītības un interešu iestādes ar aktuālāko informāciju par pilsdrupu vērtībām, iespējamiem izglītojošiem un izzinošiem pasākumiem	apkopoti aktuāli materiāli izglītības un interešu iestāžu vajadzībām	nodrošina Dienvidu torņa darbinieki un TIC	iesniegti aktuāli materiāli par pilsdrupu teritorijā identificētām vērtībām, iespējamiem pasākumiem, izzinošām nodarbībām	2026. gads	Alūksnes novada pašvaldības finanses
Pilnveidot tūrisma maršrutus, atpūtas, izglītojošas programmas	Sadarbībā ar Tūrisma informācijas centru izstrādāti reģionāla, nacionāla un starptautiska mēroga tūrisma maršruti. Izstrādātas atpūtas un izglītojošas programmas	Apzināti vietējā, nacionālā un starptautiskā mēroga tematiski līdzvērtīgi objekti, paplašināts redzesloks, stiprināta sadarbība	20 maršruti novadā un reģionā, 5 nacionālā mērogā un 3 starptautiskā mērogā. Izstrādātas 6 atpūtas un 6 izglītojošas programmas	2018.-2026. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses
Stiprināt sadarbību ar līdzvērtīgiem kultūrvēsturiskiem objektiem valstiskā un starptautiskā mērogā	Vietējas un starptautiskas nozīmes konferences, semināri, plenēri, simpoziji	Piesaistīti vietējie vēstures, arhitektūras, ainavu arhitektūras, ekoloģijas, ekonomikas, tūrisma eksperti	5 konferences, 5 semināri un 2 plenēri	2016.-2026. gads	Alūksnes un Apes novada fonds, VKKF u.c. ES finanšu fondi
Rīkot ikgadējus vietējai sabiedrībai nozīmīgus pasākumus	Ikgadēji gadskārtu svētki, saulgrīzeži, tematiski svētki	Tradīciju stiprināšana, inovatīvu aktivitāšu programmas pasākumos	Katrū gadu 5 tematiskie svētki	2016.-2026. gads	Iekšējās Alūksnes novada pašvaldības finanses, Alūksnes un Apes novada fonds

Uzdevumi	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
Turpināt izmantot pilsdrupu teritoriju dažādu radošu, inovatīvu kultūras pasākumu un veselīga dzīvesveida veicinošu pasākumu organizēšanā.	Radoši, inovatīvi kultūras pasākumi, veselīgu dzīvesveidu veicinoši pasākumi	Turpināta un pilnveidota sadarbība ar NVO u.c. interešu savienībām	Katru gadu vismaz 10 NVO iniciēti kultūras pasākumi un 10 sporta pasākumi	2016. - 2026. gads	NVO finanses

Alūksnes pilsdrupu autentiska atjaunošana un to vērtību popularizēšana veicinās vietējo, reģiona un valsts sociālekonomisko attīstību. Alūksnes pilsētas un novada mērogā pilsdrupu teritorijā piedāvātais kultūras, sporta un izglītojošo pasākumu kopums uzlabos dzīves vides kvalitatīvos rādītājus un iedzīvotāju labklājību. Vietējai sabiedrībai, īpaši jauniešiem, paaugstināsies izpratne, cieņa pret Alūksnes vēsturiskajām vērtībām, tādējādi nodrošinot Alūksnes pils ilgtspēju un mantojuma autentisku pēctecību. Līdz ar pilsdrupu teritorijas un tās apkārtnes infrastruktūras sakārtošanu, tiks spodrināts pilsētas un novada tēls, būtiski paaugstināsies tūristu pieplūdums. Pilsēta klūs par nozīmīgu kultūras un veselīga dzīvesveida veicināšanas piesaistes vietu reģionā kā ietekmē radīsies jauns tirgus.

Reģiona un valsts mērogā Alūksnes pils attīstība ir līdzvērtīga Cēsu pils attīstības nozīmībai, kas vienlīdz nosaka nepopulāru, drosmīgu un laikmetīgu lēmumu pieņemšanu. Alūksnes pils atklāj unikālas kultūrvēstures lappuses, vienlaicīgi stiprinot valsts identitāti un dažādojot tūrisma piedāvājumu klāstu.

Pilsdrupu attīstības ietvaros tiks vērtēts vietējo iedzīvotāju, tūristu un citu kultūras un veselīga dzīvesveida pakalpojumu izmantotāju plūsmas raksturs. Tiks klasificēti pieprasījuma veidi, analizētas sociālo grupu intereses un lietotāju slodzes ietekmes uz kultūras un dabas mantojumu, ilgtermiņā līdzsvarojot vēsturisko vērtību aizsardzības, saglabāšanas un attīstības jautājumus.

5.1.KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA PASĀKUMU RAKSTUROJUMS

Kultūras mantojuma objekta – Alūksnes pilsdrupu pamatfunkcija ir ilgtermiņā popularizēt kultūrvēsturisko mantojumu un saglabāt tā pamatvērtības.

Alūksnes pilsdrupu teritorijā nākamo 10 gadu griezumā iespējams izdalīt sekojošas mazāka mēroga zonas, to raksturojumu un paredzamās funkcijas, skatīt tabulu Nr.4.

Tabula Nr.4

Pasākumu telpas nosaukums	Raksturojums	Funkcija
Apālais Dienvidu tornis	Plānots izbūvēt autentisku Dienvidu torni, kur torņa trīs stāvos tiks ierīkota mūsdienīga eksposīcija, kas iepazīstinās apmeklētājus ar pils vēsturi, interesantākajiem arheoloģisko izrakumu laikā atrastajiem priekšmetiem.	<ul style="list-style-type: none"> - Informācijas un komunikācijas funkcija (vietas vēsture, ekskursiju pakalpojumi, suvenīru tirdzniecība, informācijas bukleti u.c.). - Izziņas un kvalitatīva brīvā laika pavadišanas funkcija – multimedīāla eksposīcija, izglītības programmas, pasākumu programma. - Izglītošanas, mācīšanās, radošuma un inovatīvas domāšanas attīstīšanas funkcija – publiskie pasākumi, izglītības programmas, piedāvājums skolēnu grupām. - Sociālās vēstures apzināšanas funkcija. - Reprezentācijas funkcija – eksposīcija kā Alūksnes kultūras seja – nepastarpinātas komunikācijas zona. - Atsevišķu Pils objektu restaurācija veicinās kultūras tūrisma pieprasījumu. Tiks plānoti pasākumi atbilstoši objekta kultūrvēsturiskām iezīmēm, kas veicinās sabiedrības izpratni par objekta lomu, nozīmību pilsdrupu teritorijā. Sākotnēji pasākumi saistīti ar restaurēto objektu atklāšanu.
Pilsdrupu pastaigu zonas	Pilsdrupu teritorijā izveidotais funkcionālais celiņu tīkls būs ērta pastaigu zona pa	<ul style="list-style-type: none"> - Tematiskie (kultūras, dabas, izziņas, u.c.) tūrisma maršruti, sasaistot ar citiem tūrisma pakalpojumiem pilsētā,

Pasākumu telpas nosaukums	Raksturojums	Funkcija
	kultūrvēsturiski nozīmīgā objekta teritoriju. Celiņu tīkls nodrošinās visām sociālām grupām piemērotu pārvietošanos pa Pils teritoriju, ērtu un drošu lietojumu atbilstoši vēsturiskām un mūsdienu pilsētvides prasībām.	<p>novadā, reģionā un valstī.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kultūras mantojuma izziņas maršruti audiogida un gida pavadībā. - Veselīga dzīvesveida veicinoši pasākumi visās sezonās (skriešanas, nūjošanas, riteņbraukšanas, orientēšanās trases, ziemas sezonā – slēpošanas trases). - Izglītojošās trases – sastādītas izglītības un interešu iestāžu vajadzībām skolu programmu papildināšanai. - Saullēkta un saulrieta sagaidīšana. - Makšķerēšanas pasākumi. - Dabas vērotāju ekspedīcijas.
Dienvidrietumu tornis	Konservēts pils Dienvidrietumu tornis un izbūvēta 1. stāva vienstāvu koka ekspozīcijas būve, kurā plānots ievietot informācijas centru un īslaicīgu, arheoloģiskajos izrakumos iegūto materiālu ekspozīcijas.	<ul style="list-style-type: none"> - Informācijas un komunikācijas funkcija. - Laika gaitā atbilstoši pieprasījumam, telpās tiks piedāvātas meistarklases, kursi, darbnīcas, profesionālas konsultācijas par kultūras un dabas mantojumu. - Organizētas pils arhitektūrai veltītas izstādes, mākslas un foto galerijas.
Dienvidu priekšpils	Dienvidu priekšpils ir stratēgiski nozīmīga teritorija, kas galvenokārt pilda pils reprezentatīvo funkciju. Ieeja pils teritorijā šobrīd organizēta pa ceļu no kompleksa dienvidaustrumu pusē. Dienvidu priekšpilī atrodas brīvdabas estrāde ar 3000 skatītāju vietām.	<ul style="list-style-type: none"> - Izziņas un kvalitatīva laika pavadīšanas funkcija. - Izglītošanas, mācīšanās, radošuma un inovatīvas domāšanas attīstīšanas funkcija. - Publiskie pasākumi, izglītības programmas, piedāvājums skolēnu grupām. - Pasīvā un aktīvā atpūta.
Ziemeļu	Ziemeļu priekšpils teritoriju	<ul style="list-style-type: none"> - Izziņas un kvalitatīva laika

Pasākumu telpas nosaukums	Raksturojums	Funkcija
priekšpils	plānots attīrīt no kokiem un krūmiem un padarīt pieejamāku apmeklētājiem. Tiks eksponēti arheoloģiskajos izrakumos atsegtie mūri, kas nosaka pils īpašo, vēsturisko auru. Izveidoti apmeklētāju celiņi – takas, izbūvēts vienstāva koka informācijas centrs.	<p>pavadīšanas funkcija.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ziemeļu priekšpils laucēs iespējams rīkot tematiski un privāti nozīmīgus pasākumus. - Šaura mēroga pasākumus vietējiem iedzīvotājiem. - „Āra klases” skolu programmu un mākslas plenēru, radošu darbnīcu ietvaros.

Pilsdrupu funkcija, paralēli to kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai un saglabāšanai, ir nodrošināt vietējiem iedzīvotājiem kvalitatīvas rekreācijas, izglītošanās un veselīga dzīvesveida uzturēšanas iespējas. Pilsdrupu teritorija un tajā organizētie pasākumi būs pieejami plašam sabiedrības lokam. Pils teritorijā plānoto pasākumu programma laika gaitā pilnveidosies, atjaunojot pils daļas, uzlabojot infrastruktūru. Alūksnes pilsdrupas – Alūksnes pils tiks popularizēts kā unikāls Latvijas kultūras mantojums, piedāvājot ikviem pilnveidot zināšanas un izpratni par autentisku 14.gs. arhitektūru.

Kultūras mantojums un radītā infrastruktūra darbosies kā inovatīvu produktu un pakalpojumu attīstības pamats. Sakārtota kultūrvide un infrastruktūra (kultūrtelpa/arhitektūra) piesaista gan uzņēmējus, ģimenes un tūristus, gan arī vairo kopīgo sabiedrības labsajūtu un uzlabo dzīves kvalitāti. Tā palīdz vairot arī izpratni par “gudru” izaugsmi.

5.2.NOSLOGOJUMA UN APMEKLĒTĀJU SKAITA RAKSTUROJUMS UN FINANSES

Stratēģijas teritorija vērtējama kopīgi ar Vidzemes reģiona attīstību, t.sk. kopīgu projektu veidošanu.

Finansiālo patstāvību nodrošina objekta iekļaušana vienotos maršrutos, kā arī objekta un pakalpojumu daudzveidība, kas nodrošina tā kļūšanu par nozīmīgu tūrisma galamērķi.

Apmeklētāju skaita prognoze izteikta procentuālās vienībās atbilstoši nodefinētiem pasākumiem, paredzot, ka atsevišķas pils teritorijas, laika gaitā būtiski mainīsies (pamatojoties uz esošām pilsdrupu attīstības iestrādēm un plānotām stratēģiskām aktivitātēm), tādējādi radot mainīgu noslodzi uz pilsdrupu teritoriju kopumā (sk. tabulu Nr.5). Tā kā Alūksnes pilsdrupas ir liela mēroga kultūras telpa ar dabā relatīvi saskatāmām robežām, tad tā funkcionāli fiziskā izmantojamība ir pakārtota Pilssalas teritorijas brīvdabas estrādē organizētajiem pasākumiem, un arī citiem, tuvu esošiem kultūrvēsturiskiem objektiem, kuros

paredzēti cita vai līdzīga rakstura un tematikas pasākumi. Tas savukārt nozīmē, ka apmeklētāju skaita prognoze būs pakārtota arī citām Alūksnes pilsētā un novadā rīkotām aktivitātēm un pasākumiem.

Tabula Nr.5

Pasākumu telpas nosaukums	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Telpu noslodze, %										
Apalais Dienvidu tornis	40	40	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Pastaigu zonas	30	30	50	60	60	60	60	70	70	100	100
Dienvidrietumu tornis	40	40	50	50	50	80	100	100	100	100	100
Dienvidu priekšpils	70	70	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Ziemeļu priekšpils	-	-	-	-	100	100	100	100	100	100	100
Ziemeļu torņa konservācija, infocentra izbūve	10	10	10	10	25	25	50	50	100	100	100
Pastaigu taka gar pilsdrupām Alūksnes ezera krastā	-	-	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Apmeklētāju skaita procentuālais pieaugums aprēķināts, ņemot vērā 2012.gadā veikto Alūksnes tūrisma mārketinga pētījumu un Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) tūrisma datubāzi, salīdzinot 2013.-2015.gada statistiskos datus par Alūksnes novadā naktsmītnēs apkalpoto personu, t.sk. ārvalstu viesu skaitu. Pētījumā atspoguļotās tūrisma plūsmas, Alūksnes TIC laika posmā no 2008.-2011.gadam, ikgadējais procentuāli vidējais pieaugums ir 80%. Izvērtējot apmeklētāju skaita pieaugumu ņemts vērā Gulbenes – Alūksnes Bāniša pārvadāto pasažieru skaits. SIA "Gulbenes bānītis" sniegtā informācija, ka Bānīti apmeklē 20 tūkstoši cilvēku gadā, sniegtā informācija no bilešu iegādes. Tāpat ņemts vērā apmeklētāju skaits Alūksnes ugunsnovērošanas skatu tornī, kas ir jauns pakalpojuma veids Alūksnē un ir būtiski paaugstinājis tūristu pieplūdumu. Ugunsnovērošanas skatu torni 2015. gadā apmeklēja vairāk nekā 14 tūkstoši apmeklētāju.

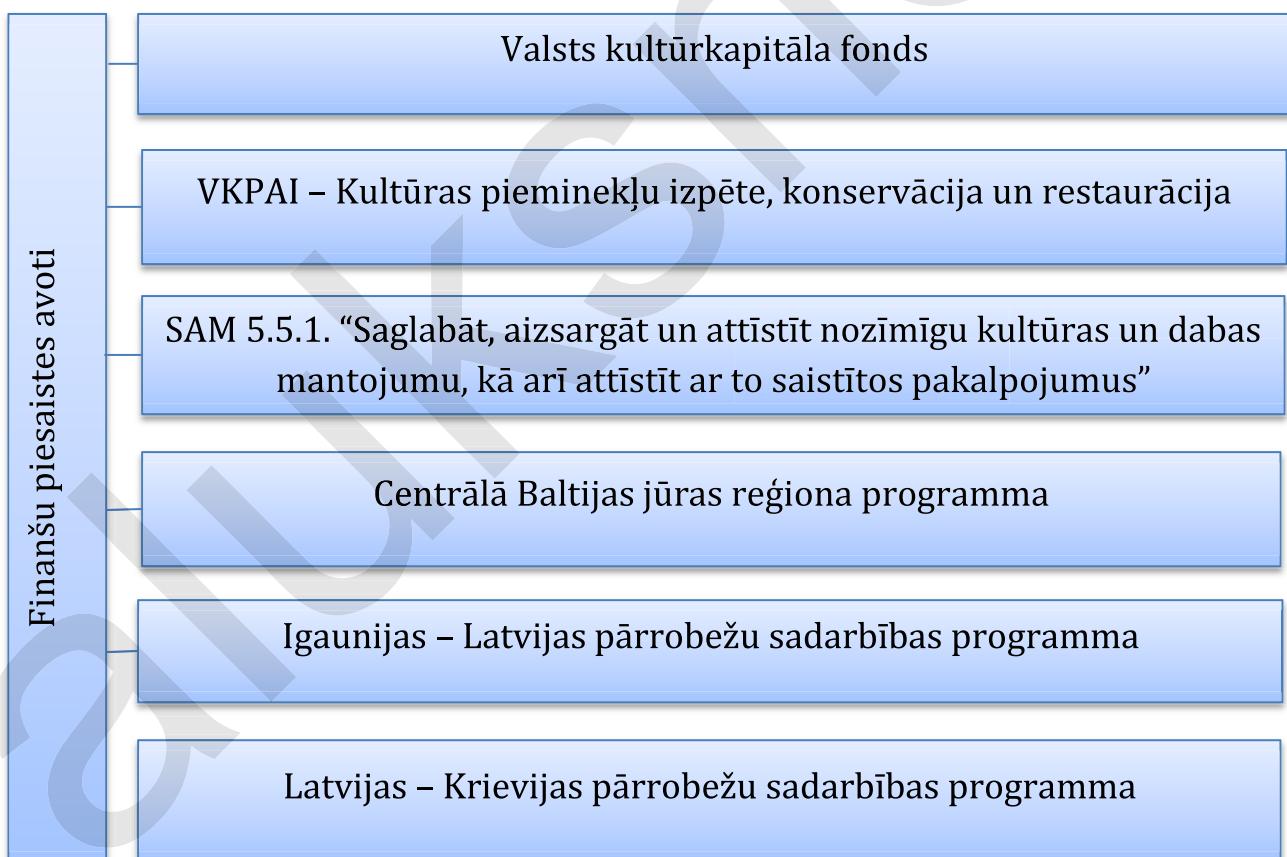
Esošais pilsdrupu apmeklētāju skaits uz 2015.gadu ir vidēji 50 tūkstoši. Prognozētais apmeklētāju skaits pilsdrupu teritorijā uz 2026.gadu ir vidēji 250 000.

Lai novērstu sezonalitātes ietekmi, nepieciešams plānot aktivitātes rudens un ziemas mēnešiem.

Mērķa grupa un tirgus:

- Alūksnes novada iedzīvotāji;
- Apkārtējo novadu iedzīvotāji;
- Ģimenes ar bērniem;
- Seniori;
- Skolu organizētas grupas un jaunieši;
- Aktīvās atpūtas cienītāji;
- Radošo aktivitāšu cienītāji;
- Ārvalstu un vietējie individuālie tūristi;
- Tūristu grupas (Latvijas, ārvalstu);
- Uzņēmēji;
- Amatnieki un radošo industriju pārstāvji.

Finanšu piesaistes iespējas pilsdrupu teritorijas attīstībai un projektu īstenošanai:

5.3.PRIORITĀRO OBJEKTU FINANSIĀLĀ PATSTĀVĪBA

Alūksnes pilsdrupu teritorijas attīstības stratēģijas īstenošanas mērķis ir veidot pašpietiekamus objektus, tāpēc tiek paredzētas ieņēmumu pozīcijas, kas sedz objektu administrešanas, dažādu aktivitāšu un pasākumu organizēšanas izmaksas. Pilsdrupu teritorijas apmeklētājiem un viesiem ir jāpiedāvā aktivitātes, kas nodrošina to uzturēšanos objektā pēc iespējas ilgāku laiku, nodrošinot suvenīru tirdzniecību, tūrisma informācijas ieguvi, piedāvājot praktiskas nodarbības un servisu.

Objektu finansiālu patstāvību raksturo izdevumu un ieņēmumu līdzsvarots sadalījums ilgtermiņā.

Sniegts raksturojums par apāļā Dienvidu torņa un Dienvidrietumu torņa finansiālo patstāvību, kā arī noteiktas būtiskākās izdevumu un ieņēmumu pozīcijas Ziemeļu un Dienvidu priekšpils teritorijām.

Pilsdrupu Dienvidu torņa finansiālā patstāvība:

Tabula Nr.6. Galvenās ieņēmumu pozīcijas

Nr.p.k.	Ienākumu avots	Plānotā summa gadā, EUR
1.	Ekspozīcijas apmeklējums, biļešu pārdošana	100 000
2.	Ekspozīcijas apmeklējums gida pavadībā	20 000
3.	Pārskata ekskursija svešvalodā (angļu, krievu)	5000
4.	Lekcijas par Alūksnes pils vēsturi un arheoloģiskajiem izrakumiem Alūksnes pilī	2000
5.	Suvenīru tirdzniecība	7000
Kopā:		134 000

*Plānotais apmeklējumu skaits sezonā no 1.maija līdz 31.oktobrim – aptuveni 40 tūkstoši apmeklētāju

Tabula Nr.7. Galvenās izdevumu pozīcijas

Nr.p.k.	Izdevumu avots	Plānotā summa gadā, EUR
1.	Elektroenerģija	3000
2.	Komunālie pakalpojumi (atkritumi)	300
3.	Telpu uzturēšana (saimnieciskie izdevumi, apsardzes pakalpojumi u.c.)	1500
4.	Darbinieku atalgojums	18 000
	Kopā:	
		22800

Pilsdrupu Dienvidrietumu torņa finansiālā patstāvība:

Tabula Nr.8. Galvenās ieņēmumu pozīcijas

Nr.p.k.	Ienākumu avots	Plānotā summa gadā, EUR
1.	Ekspozīcijas apmeklējums, biļešu pārdošana	40 000
2.	Praktiskās darbošanās (amatnieku prasmju apgūšana)	20 000
3.	Programma jaunlaulātajiem un kāzu viesiem	2000
4.	Suvenīru tirdzniecība	7000
	Kopā:	69 000

*Plānotais apmeklējumu skaits sezonā no 1.maija līdz 31.oktobrim – aptuveni 40 tūkstoši apmeklētāju

Tabula Nr.9. Galvenās izdevumu pozīcijas

Nr.p.k.	Izdevumu avots	Plānotā summa gadā, EUR
1.	Elektroenerģija	2000
2.	Komunālie pakalpojumi (atkritumi)	200
3.	Telpu uzturēšana (saimnieciskie izdevumi, apsardzes pakalpojumi u.c.)	1000
4.	Darbinieku atalgojums	12 000
	Kopā:	16 000

6. PUBLICITĀTE

Atjaunojot Alūksnes pilsdrupas kā nozīmīgu kultūrvēsturisku objektu, paplašinot un dažādojot pilsdrupu pakalpojumu klāstu, būtiska loma būs publicitātes kvalitatīviem un kvantitatīviem rādītājiem. Publicitāte tiek apskatīta kā viena no Alūksnes pilsdrupu mārketinga plāna aktivitātēm. Pils mārketinga plānu paredzēts izstrādāt 2017.gadā, pamatojoties uz šajā stratēģiskā dokumentā izvirzītiem mērķiem un prioritāriem uzdevumiem. Mārketinga plānā tiks izvirzītas un aprakstītas efektīvas publicitātes pieejas, sasniedzot sekojošus mērķus:

- Izstrādāts pilsdrupu identitātes materiāls – radīts pils zīmols, tai skaitā sauklis, logo un grafiskais standarts;
- Izstrādāti pilsdrupu vizuālās atpazīstamības priekšlikumi – informatīvo stendu plakātu vēlamais noformējums; drukāto materiālu (piemēram, veidlapas, publicitātes materiāli, pārskati, dažādu informatīvie, kā arī konferenču un semināru materiāli, informācija presei) noformējums; reklāmu un reprezentatīvo materiālu noformējums; audiovizuālo materiālu (piemēram, kompaktdiski, ārējie datu nesēji) noformējums;
- Izveidota mājas lapa, nodrošināts lapas tulkojums krievu un angļu valodā, izveidots pasākumu kalendārs, radīts forums, tādējādi veicinot vietējās sabiedrības un tūristu iesaisti pilsdrupu attīstībā un popularizēšanā;
- Ievietota papildus informācija par pilsdrupām, vērtībām un iespējamām aktivitātēm, pakalpojumiem Alūksnes TIC mājas lapā www.visitaluksne.lv, iekļaujot pilsdrupas vienotā Alūksnes pilsētas un novada tūrisma piedāvājumā;
- Doti transporta infrastruktūras attīstības priekšlikumi (Bānītis “Alūksne – Gulbene”; tūrisma kuģītis; novada un reģiona sabiedriskā transporta maršruti un pārvadājumu kvalitāte);
- Izstrādāti vietējā un starptautiskā mēroga sadarbības programmu modeļi, ar mērķi pilnveidot tūrisma pakalpojumu klāstu, radot jaunus kultūras un dabas maršrutus, atpūtas, izglītojošās programmas dažādām sociālām mērķgrupām;
- Aprakstītas pilsētā, novadā un reģionā rīkoto pasākumu sasaistes iespējas ar pilsdrupu teritorijā plānotiem pasākumiem;
- Doti priekšlikumi valstiska un starptautiska mēroga rīkotu kultūras festivālu programmām, ar mērķi popularizēt Alūksnes pilsdrupu kultūrvēsturisko mantojumu plašai sabiedrībai, jo īpaši ārpus valsts robežām;
- Noteikti mārketinga plāna īstenošanas posmi.

Kā nākamais solis, turpinot aktivitātes pie pils attīstības – objektu atjaunošanas un infrastruktūras pilnveides, pamatojoties uz izstrādāto stratēģiju un mārketinga plānu, paredzēts realizēt komunikāciju pasākumu plānu. Paredzēts, ka komunikāciju plāns tiks apstiprināts katra gada sākumā atbilstoši plānotajiem pasākumiem un tā realizāciju nodrošinās Alūksnes novada pašvaldības Plānošanas un attīstības nodaļas darbinieki. Ņemot vērā, ka komunikāciju jomā parādās aizvien jauni un radoši piedāvājumi, turpmāk minētie

pasākumi var tikt precizēti atbilstoši situācijai un konkrētajai mērķauditorijai. Komunikāciju plāns tiks sagatavots un realizēts:

- nosakot stratēģiskos mērķus un vēstījumu;
- izvirzot un aprakstot mērķauditorijas, veicot ieinteresēto pušu analīzi, nosakot mērķauditoriju pašreizējo zināšanas līmeni, gaidas, ierobežojumus, u.c.;
- sniedzot īsu ieskatu galvenajos komunikāciju pasākumos, kas tiks organizēti dažādām mērķauditorijām;
- identificējot atbilstošākos medijus, ieviešot "preses žurnālu";
- popularizējot pils zīmolu, tai skaitā nodrošinot finansiālā un/vai materiālā atbalsta sniedzēju logotipu lietojumu, tādējādi apliecinot saņemto atbalstu;
- izstrādājot komunikāciju pasākumu plāna laika grafiku, nosakot skaidru atbildības sadalījumu un konkrētu uzdevumu izpildes termiņus;
- uzskaitot pieejamo un iespējamo finansējumu un dažādu komunikācijas veidu rentabilitāti.

Komunikāciju pasākumu plāns nodrošinās mērķtiecīgu, pils attīstībai pakārtotu aktivitāšu plānošanu, sistemātisku iegūtu rezultātu analīzi un augstvērtīgu gan esošo, gan jauno pasākumu pilnveidi, atbilstoši vietas kapacitātei, finanšu resursiem, sabiedrības interesēm un vajadzībām.

7.ALŪKSNES PILSDRUPU ILGTSPĒJA

Alūksnes pilsdrupu attīstības stratēģija izstrādāta 10 gadu periodam ar mērķi nodrošināt sociālekonomiski nozīmīga kultūras mantojuma objekta ilgtspējīgu atjaunošanu, pamatojoties uz autentiskas vides un elementu aizsargāšanas, saglabāšanas un attīstības nosacījumiem.

Tā kā pilsdrupu teritorija ir dinamiska vide ar atsevišķiem statiskiem elementiem, tad tā ilgtspēja ir mērāma proporcionāli tā pastāvēšanas laika periodam līdz mūsdienām. Alūksnes pilsdrupas kā pilsētvides struktūra ir nodrošinājums vietas identitātei un vēsturiskā mantojuma bagātībai – kā materiālo, tā nemateriālo vienību saturā. Investējot valsts un ārvalstu finanšu resursus un augsti kvalificētu speciālistu potenciālu, ilgtermiņā tiek saglabāts unikāls Latvijas kultūrvēsturiskais mantojums.

Alūksnes pils atjaunošanas rezultātu saglabāšanu nodrošinās sekojoši aspekti:

- Restaurēti un atjaunoti 14.gs. Livonijas ordeņa pils mūri, to unikalitāte Latvijas un Baltijas valstu mērogā;
- Atbilstoši labiekārtota, ērta, droša, aktīva un izglītojoša rekreācijas vieta vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem;
- Optimizēta pilsdrupu pārvaldes struktūra, tās efektīva darbība investīciju piesaistē, pasākumu organizēšanā un koordinācijā, valstiskās un starptautiskās sadarbības stiprināšanā, kvalitatīvas apsaimniekošanas nodrošināšanā;
- Alūksnes novada pašvaldības interese sociālekonomisko rādītāju stabilizēšanā visa novada attīstības kontekstā;
- Uzkrātā pieredze pašvaldības kultūrvēsturiskā īpašuma aizsardzībā, saglabāšanā un attīstībā;
- Alūksnes pilsdrupu ciešā sasaiste ar citiem kultūrvēsturiskā mantojuma objektiem pilsētas, novada, reģiona, valsts un starptautiskā līmenī;
- Alūksnes pilsdrupas ir kļuvušas par vienu no nozīmīgākiem tūrisma pakalpojumu programmas enkurobjektiem Austrumlatvijā.

Domes priekšsēdētājs

A.DUKULIS

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

1. Alūksnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012. – 2030.gadam, Alūksnes novada dome, 2012.
2. Alūksnes novada attīstības programma 2011. – 2017.gadam, Alūksnes novada dome, 2011.
3. Alūksnes novada rīcības plāns 2015. - 2017. gadam.
4. Latvijas ilgtspējas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.
5. Alūksnes pilsdrupu arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija, SIA "Arhitektoniskā izpētes grupa", 2015.
6. Alūksnes pils attīstības mets, SIA "Arhitektoniskā izpētes grupa", 2015.
7. Alūksnes pilsdrupu konservācija un restaurācija, SIA "Arhitektoniskā izpētes grupa", 2014.